

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 20.7.2021
SWD(2021) 727 final

PRACOVNÍ DOKUMENT ÚTVARŮ KOMISE

Zpráva o právním státu 2021 Kapitola o stavu právního státu na Slovensku

Průvodní dokument ke

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

Zpráva o právním státu 2021 Stav právního státu v Evropské unii

{COM(2021) 700 final} - {SWD(2021) 701 final} - {SWD(2021) 702 final} -
{SWD(2021) 703 final} - {SWD(2021) 704 final} - {SWD(2021) 705 final} -
{SWD(2021) 706 final} - {SWD(2021) 707 final} - {SWD(2021) 708 final} -
{SWD(2021) 709 final} - {SWD(2021) 710 final} - {SWD(2021) 711 final} -
{SWD(2021) 712 final} - {SWD(2021) 713 final} - {SWD(2021) 714 final} -
{SWD(2021) 715 final} - {SWD(2021) 716 final} - {SWD(2021) 717 final} -
{SWD(2021) 718 final} - {SWD(2021) 719 final} - {SWD(2021) 720 final} -
{SWD(2021) 721 final} - {SWD(2021) 722 final} - {SWD(2021) 723 final} -
{SWD(2021) 724 final} - {SWD(2021) 725 final} - {SWD(2021) 726 final}

SHRNUTÍ

I nadále pokračuje významné úsilí o zlepšení nezávislosti, integrity, kvality a účinnosti slovenského systému soudnictví, zmiňované již ve zprávě o právním státu 2020. V prosinci 2020 přijal parlament rozsáhlou reformu ústavy a prováděcí legislativy týkající se systému soudnictví, zejména Ústavního soudu a Soudní rady. Orgány rovněž zintenzivnily úsilí o řešení korupce v soudnictví. Přípravuje se reforma soudní mapy za účasti Rady Evropy, která vyvolala řadu připomínek zúčastněných stran. Byl zřízen Nejvyšší správní soud. Byl zvolen nový generální prokurátor a speciální prokurátor podle nového transparentního postupu. Tyto reformy odrážejí úsilí o zlepšení systému soudnictví a při jejich provádění je nezbytné zohledňovat příslušné evropské normy na ochranu nezávislosti soudnictví. Je to nezbytné rovněž s ohledem na to, že se míra vnímané nezávislosti soudnictví u podniků sice zlepšila, avšak u široké veřejnosti je i nadále velmi nízká.

Slovensko vynakládá výrazně vyšší úsilí na potlačování korupce, což se projevuje tím, že je vyšetřována a stíhána řada případů korupce na vysoké úrovni. Byli rovněž vybráni a jmenováni úředníci do vedoucích funkcí, včetně předsedkyně nového Úřadu na ochranu oznamovatelů, která nastoupí do funkce dne 1. září 2021. Kapacitu odhalování a vyšetřování trestných činů korupce lze ještě více posílit investicemi do specializace, specializované analytické odbornosti a školení v oblasti integrity pro Národní kriminální agenturu. Pokroku v oblasti prevence korupce se daří dosahovat jen pomalu. Několik dosavadních pokusů o regulaci lobbingu selhalo. Jsou však plánovány návrhy legislativy o lobbingu, „efektu otáčivých dveří“, majetkových přiznáních, střetech zájmů poslanců parlamentu a zadávání veřejných zakázek, případně se nacházejí v počáteční fázi.

Slovenská ústava a sekundární legislativa poskytují právní rámec pro ochranu svobody projevu, právo na přístup k veřejným informacím a pluralitu sdělovacích prostředků a tiskových práv. Očekává se, že návrh zákona, který je v současnosti projednáván a jeho přijetí je naplánováno na září 2021, zavede rámec pro zajištění transparentnosti vlastnictví sdělovacích prostředků. Plány vlády na navržení legislativy s cílem zajistit příznivější prostředí pro novináře byly odloženy. Distribuce státní reklamy zůstává i nadále neregulovaná. Byla odsouzena řada osob zapojených do vraždy investigativního novináře Jána Kuciaka a jeho snoubenky v roce 2018. Nejvyšší soud zrušil rozsudky o osvobození údajných objednatelů jejich vraždy a vrátil tento případ Specializovanému trestnímu soudu. Jeden rozsudek o vině byl potvrzen. Nebyl zaveden žádný režim podpory sdělovacích prostředků, který by zmírnil dopad pandemie COVID-19.

Co se týče systému brzd a protivah, i nadále přetrvává potřeba zlepšit legislativní postup prostřednictvím silnějšího zapojení zúčastněných stran a občanské společnosti, jak již bylo uvedeno ve zprávě o právním státu 2020. Ústavní reforma z prosince 2020 explicitně vylučuje pravomoc Ústavního soudu přezkoumávat ústavní zákony, což vedlo k přezkumu tohoto ustanovení Ústavním soudem. Nouzový stav související s pandemií COVID-19 trval po většinu roku 2020 a skončil v květnu 2021 poté, co v prosinci 2020 došlo ke změně zákona s cílem umožnit jeho prodloužení. Veřejná ochránkyně práv a Národní středisko pro lidská práva sehrály během pandemie aktivní úlohu při ochraně základních práv. Vzrůstají obavy ohledně financování některých nevládních organizací, zejména pokud jde o omezení vztahující se na nevládní organizace působící v oblasti rovnosti žen a mužů.

I. SYSTEM SODNICTVÍ

Soudní systém Slovenské republiky se skládá z 54 okresních soudů, osmi krajských soudů, Specializovaného trestního soudu, Nejvyššího soudu, Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu¹. Krajské soudy fungují jako odvolací soudy v občanskoprávních, obchodních a trestních věcech a také jako soudy prvního stupně ve správních věcech. Specializovaný trestní soud rozhoduje v závažných trestních věcech, jak je uvedeno v příslušném ustanovení trestního řádu². Soudní rada hraje hlavní roli v samosprávě soudnictví, při jmenování, suspendování a odvolávání soudců a také při zachování soudní etiky. Polovinu jejích členů (devět z osmnácti) tvoří soudci zvolení svými kolegy. Další členy Soudní rady jmenuje prezident Slovenska, parlament a vláda³. Prokuratura Slovenské republiky je nezávislým státním orgánem, v jehož čele stojí generální prokurátor⁴. Slovensko je zapojeno do Úřadu evropského veřejného žalobce. Slovenská advokátní komora je nezávislou samosprávnou profesní organizací⁵.

Nezávislost

Vnímaná míra nezávislosti soudnictví u podniků se zlepšila, avšak zůstává stále nízká, zatímco u široké veřejnosti je velmi nízká. Míru nezávislosti soudnictví vnímá jako „docela nebo velmi dobrou“ 30 % podniků, což v porovnání s rokem 2020 představuje značné zlepšení (15 %) ⁶. U široké veřejnosti však k takovému zlepšení vnímání nezávislosti soudů a soudců nedošlo; nezávislost soudnictví vnímá jako „docela nebo velmi dobrou“ 28 % respondentů a jako „docela nebo velmi špatnou“ 65 % ⁷, což je v souladu s dlouhodobým trendem, který byl zaznamenán již ve zprávě o právním státu 2020⁸. Nejčastěji zmiňované důvody vnímaného nedostatku nezávislosti souvisejí téměř ve stejné míře se zásahy či tlakem ze strany vlády a politiků a se zásahy nebo tlakem motivovanými hospodářskými nebo jinými konkrétními zájmy⁹.

Orgány podnikají kroky s cílem řešit obvinění z korupce a zneužití moci v soudnictví.

Po významných policejních operacích uvedených ve zprávě o právním státu 2020¹⁰ byly zahájeny i další operace. V současnosti je proti 20 soudcům¹¹ a dalším představitelům spravedlnosti a donucovacích orgánů¹² vedeno trestní řízení v souvislosti se závažnými obviněními z korupce a zneužití moci; jedná se o důsledek zvýšeného úsilí veřejných orgánů zaměřeného na snížení korupce v soudním systému. Jeden soudce byl odsouzen. Několik

¹ Popis soudního systému je k dispozici např. ve výroční studii pro Evropskou komisi provedené Komisí Rady Evropy pro účinnost soudnictví (CEPEJ).

² Slovenský trestní řád, paragraf 14 (např. úkladná vražda, korupce, terorismus, organizovaná trestná činnost, závažné hospodářské trestné činy, poškozování finančních zájmů EU atd.).

³ Článek 141a slovenské ústavy.

⁴ Články 149–151 slovenské ústavy; zákon č. 153/2001 Sb., o prokuratuře.

⁵ Parlamentní zákon č. 586/2003 Sb., o advokacii a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) ze dne 4. prosince 2003.

⁶ Graf 50, Srovnávací přehled EU o soudnictví z roku 2021. Míra vnímané nezávislosti soudů se dělí do těchto kategorií: velmi nízká (méně než 30 % respondentů vnímá nezávislost soudů jako docela dobrou a velmi dobrou); nízká (30 až 39 %), průměrná (40 až 59 %), vysoká (60 až 75 %), velmi vysoká (více než 75 %).

⁷ Graf 49, Srovnávací přehled EU o soudnictví z roku 2021.

⁸ Zpráva o právním státu 2020, kapitola o stavu právního státu na Slovensku, s. 2–3.

⁹ Grafy 49 a 51, Srovnávací přehled EU o soudnictví z roku 2021.

¹⁰ Zpráva o právním státu 2020, kapitola o stavu právního státu na Slovensku, s. 2

¹¹ Od května 2021. Informace poskytnuté Soudní radou Slovenské republiky.

¹² Prokurátoři, policisté a právníci včetně vysoce postavených úředníků, jako je například bývalý policejní prezident, generální prokurátor, speciální prokurátor nebo bývalý státní tajemník Ministerstva spravedlnosti.

soudců v důsledku trestního stíhání odstoupilo z funkce nebo bylo dočasně odvoláno¹³. V rámci evropského semestru byla rovněž vyslovena potřeba pokračovat v řešení konkrétních problémů s celkovou integritou systému soudnictví a Slovensko v této souvislosti obdrželo specifické doporučení¹⁴.

Byla přijata komplexní reforma soudnictví, která se skládá ze změn ústavy a prováděcí legislativy. Stalo se tak v návaznosti na oznámení vlády, že přistoupí k reformě s cílem zvýšit důvěru veřejnosti v právní stát¹⁵, jak je vysvětleno ve zprávě o právním státu 2020¹⁶. V prosinci 2020 byla přijata změna ústavy a prováděcí legislativy, jíž byl zejména zřízen Nejvyšší správní soud, zavedeny změny¹⁷ výběru a jmenování soudců Ústavního soudu a pozměněno několik ustanovení týkajících se Soudní rady. Zúčastněné strany konstatovaly, že tato reforma odráží úsilí o zlepšení systému soudnictví a posílení jeho nezávislosti¹⁸, ačkoli některé části reformy narazily na odpor (viz níže).

Některé prvky reformy týkající se Soudní rady byly sice vítány, vyvstaly však obavy ohledně režimu odvolávání jejích členů. Ústavní reforma zavedla změny způsobu jmenování členů Soudní rady, rozšířila její pravomoci a změnila ustanovení o odvolávání jejích členů¹⁹. Reforma zavádí pravidlo, podle něhož mají být soudci, kteří jsou zároveň členy Soudní rady, voleni ve více volebních obvodech²⁰. Podle vlády je cílem této změny zvýšit legitimitu Soudní rady zajištěním rozmanitějšího zastoupení soudců. Tento cíl je v souladu s doporučeními Rady Evropy²¹. Reforma rovněž rozšiřuje pravomoci Soudní rady²². Reforma navíc výslovně stanoví, že členové Soudní rady, včetně jejího předsedy a místopředsedy, mohou být kdykoli odvoláni orgánem, který je jmenoval²³. Podle důvodové zprávy²⁴ to znamená, že takový návrh na odvolání se nemusí řídit žádnými zákonem stanovenými kritérii²⁵ a namísto toho může být motivován nedostatkem důvěry²⁶. Zúčastněné strany vyjádřily obavy, že tento aspekt reformy může mít nepříznivý dopad na nezávislost Soudní rady²⁷. Tyto obavy se odrážejí rovněž ve stanovisku předsednictva Poradní rady evropských

¹³ Informace poskytnuté slovenskými orgány.

¹⁴ Doporučení Rady ze dne 20. května 2020 k národnímu programu reforem Slovenska na rok 2020 a stanovisko Rady k programu stability Slovenska z roku 2020, COM(2020) 525 final.

¹⁵ Programové prohlášení vlády Slovenské republiky na období roků 2020–2024 ze dne 19. dubna 2020, s. 8.

¹⁶ Zpráva o právním státu 2020, kapitola o stavu právního státu na Slovensku, s. 3.

¹⁷ Příspěvek od organizace Via Iuris (Unie občanských svobod) ke zprávě o právním státu 2021, s. 3; informace obdržené v souvislosti s návštěvou Slovenska.

¹⁸ Příspěvek od organizace Via Iuris (Unie občanských svobod) ke zprávě o právním státu 2021, s. 3; informace obdržené v souvislosti s návštěvou Slovenska.

¹⁹ Zpráva o právním státu 2020, kapitola o stavu právního státu na Slovensku, s. 4.

²⁰ Rada se skládá z 18 členů, z nichž polovina jsou soudci voleni svými kolegy. Vláda, parlament a prezident republiky volí rovněž po třech členech. Toto složení je v souladu s doporučením Výboru ministrů Rady Evropy CM/Rec(2010)12, body 26–27.

²¹ Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy CM/Rec(2010)12, bod 27.

²² Tato změna uděluje Soudní radě zejména pravomoc posuzovat majetková přiznání soudců.

²³ Další informace o jmenování viz poznámka pod čarou č. 20. Podle důvodové zprávy k ústavnímu zákonu č. 422/20, s. 20, tato možnost existovala v ústavě již dříve a uvedená změna její existenci výslovně potvrzuje. Ústavní soud však ve svém sjednocujícím stanovisku ze dne 19. září 2018 PLz. ÚS 2/2018 rozhodl o opaku.

²⁴ Důvodová zpráva k ústavnímu zákonu č. 422/20, s. 24.

²⁵ Jak objasnili představitelé slovenské vlády, podle zavedené judikatury Ústavního soudu nesmí být odvolání diskriminační nebo svévolné; informace obdržené v rámci navazujícího setkání ke zprávě o právním státu 2020.

²⁶ Informace obdržené v rámci navazujícího setkání ke zprávě o právním státu 2020.

²⁷ Otevřená výzva slovenských právníků, dostupná na adrese <https://pravnystat.eu/> a předložená jako příspěvek ke konzultaci se zúčastněnými stranami pro účely zprávy o právním státu 2021. Toto ustanovení bylo napadeno u Ústavního soudu, kde se dosud projednává, věc č. 414/2021.

soudců (CCJE) ze dne 9. prosince 2020²⁸. Odvolaný člen může rozhodnutí o odvolání napadnout u Ústavního soudu podáním ústavní stížnosti²⁹. Je nezbytné, aby se na Soudní radu vztahovaly dostatečné záruky týkající se její nezávislosti ve vztahu k zákonodárné a výkonné moci, a to i pokud jde o způsob, jakým mohou být odvoláváni její členové³⁰.

Byl zaveden věk odchodu soudců do důchodu s cílem poskytnout jim jistotu³¹. Na základě změn ústavy odcházejí soudci do důchodu po dosažení věku 67 let³². Vzhledem k tomu, že reforma zrušila diskreční pravomoc Soudní rady navrhnout odchod soudce staršího 65 let do důchodu, přinesla tato změna soudcům větší právní jistotu a stabilitu.

Došlo ke změně režimu trestněprávní odpovědnosti soudců. V říjnu 2020 byla přijata změna trestního zákona³³, po níž následovala změna ustanovení ústavy o imunitě soudců. Podle těchto reforem nelze soudce³⁴ stíhat za právní názor vyjádřený při rozhodování, kromě případů, kdy lze takovéto rozhodování soudce kvalifikovat jako spáchání trestného činu³⁵. V této souvislosti byl do trestního zákona zaveden nový trestný čin „ohýbání práva“³⁶. Podle tohoto ustanovení mohou být soudci stíháni³⁷, pokud při rozhodování uplatní právo svévolně a jiného tím poškodí nebo zvýhodní³⁸. Toto ustanovení by mělo být uplatňováno pouze v případech zjevně svévolných a nesprávných rozhodnutí³⁹. Trestní řízení vede speciální prokurátor a Specializovaný trestní soud. Soudce stíhaný za tento trestný čin má právo požádat Soudní radu, aby vyjádřila s pokračováním trestního stíhání nesouhlas; pokud mu Soudní rada vyhoví, znamená to ukončení řízení⁴⁰. Dočasné pozastavení výkonu funkce

²⁸ Podle stanoviska předsednictva Poradní rady evropských soudců (CCJE) ze dne 9. prosince 2020, CCJE-BU(2020)3, které bylo vydáno na žádost člena CCJE v souvislosti se Slovenskou republikou ve věci reformy soudnictví na Slovensku (s. 2–3), by členům Soudní rady měly být poskytnuty záruky nezávislosti a ochrany před vnějším tlakem, mimo jiné zejména na základě jmenování na pevně stanovené funkční období. Viz rovněž stanovisko CCJE č. 10 (2007), 36; stanovisko k návrhu změn základního zákona o všeobecných soudech Gruzie, CDL-AD(2013)007-e, bod 71 „*Benátská komise zastává názor, že parlament by se měl při využívání své legislativní pravomoci navrhnout budoucí organizaci a fungování soudnictví zdržet přijímání opatření, která by ohrozila kontinuitu členství ve Vysoké soudní radě*“. Ústavní soud Slovenské republiky dospěl k podobným závěrům v usnesení z 19. září 2018 PLz. ÚS 2/2018, bod 12.

²⁹ Není zřejmé, do jaké míry by Ústavní soud mohl posuzovat rozhodnutí o odvolání z hlediska nezávislosti soudnictví. Informace obdržené v rámci navazujícího setkání ke zprávě o právním státu 2020.

³⁰ Soudní dvůr v souvislosti s postupem jmenování soudců připomněl, že aby mohla Rada soudnictví přispět ke zobjektivnění tohoto postupu, je zapotřebí, aby byl takový orgán sám o sobě dostatečně nezávislý na zákonodárné a výkonné moci a na orgánu, jemuž má předložit doporučení ohledně hodnocení uchazečů o soudcovské místo. Viz rozsudek Soudního dvora EU ze dne 20. dubna 2021, *Repubblika*, věc C-896/19, bod 66.

³¹ Zpráva o právním státu 2020, kapitola o stavu právního státu na Slovensku, s. 4.

³² V přechodném ustanovení bylo určeno, že soudci, kteří v okamžiku nabytí účinnosti změny ústavy (1. ledna 2021) dosáhli věku 67 let, odejdou do důchodu do 1. února 2021. Slovenské orgány potvrdily, že se nevyskytl ani jeden takový soudce, a toto ustanovení se tudíž neuplatnilo.

³³ Zákon č. 312/2020 o výkonu rozhodnutí o zajištění majetku a správě zajištěného majetku a o změně a doplnění některých zákonů, účinný od 1. ledna 2021.

³⁴ Toto ustanovení se vztahuje rovněž na přisedící.

³⁵ Ustanovení čl. 148 odst. 4 ústavy.

³⁶ § 326a trestního zákona.

³⁷ Toto ustanovení se vztahuje rovněž na přisedící a rozhodce.

³⁸ Další informace viz příspěvek od organizace Via Iuris (Unie občanských svobod) ke zprávě o právním státu 2021, s. 8.

³⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 312/2020, s. 40; informace obdržené v rámci navazujícího setkání ke zprávě o právním státu 2020.

⁴⁰ Tato záruka je však zřejmě platná jen do roku 2024, zákon č. 423/2020, články III, XXX.

stíhaného soudce je možné pouze na základě rozhodnutí disciplinárního soudu⁴¹. Přestože evropské normy stanoví, že soudci mohou být voláni k odpovědnosti za své rozhodování jen ve výjimečných případech úmyslného pochybení nebo hrubé nedbalosti, musí každý režim upravující odpovědnost soudců stanovit jasně a přesně nezbytné záruky, aby se předešlo veškerému riziku, že bude zneužit jako nástroj k vyvíjení nátlaku na soudní činnost nebo jako systém politické kontroly nad obsahem soudních rozhodnutí⁴². Při uplatňování těchto nových ustanovení v praxi je důležité tyto záruky řádně dodržovat v souladu s evropskými normami. Některé zúčastněné strany vyjádřily znepokojení ohledně ústavní změny týkající se imunity soudců a uvedly, že by její obecné a nejasně formulované znění mohlo znamenat potenciální riziko zneužití⁴³.

Nedávná ústavní reforma změnila režim překládání soudců bez jejich souhlasu.

Nedávná ústavní reforma stanoví, že soudce lze přeložit bez jejich souhlasu v případě změny soudní mapy, pokud je toto přeložení nezbytné pro zabezpečení řádného výkonu soudnictví⁴⁴. Podle evropských norem je ve výjimečných případech možné přeložit soudce bez jejich souhlasu za předpokladu, že jsou zavedeny dostatečné záruky. Tyto záruky zahrnují požadavek, aby soudce nebyl přeložen k soudu nižšího stupně a aby mohl využít soudní přezkum⁴⁵. Bude nezbytné, aby prováděcí zákon⁴⁶ poskytoval dostatečné záruky s ohledem na evropské normy.

Připravuje se návrh reformy soudní mapy. V návaznosti na doporučení ze zprávy Komise Rady Evropy pro účinnost soudnictví (CEPEJ)⁴⁷, podle nichž by se mělo mimo jiné zvážit posílení specializace soudců a změna soudní mapy (zejména snížení počtu okresních soudů)⁴⁸, zorganizovalo Ministerstvo spravedlnosti pracovní skupiny, v nichž byli mimo jiné zastoupeni i soudci a jejichž úkolem bylo vypracovat návrh reformy soudní mapy⁴⁹. Cílem

⁴¹ § 22 zákona č. 385/2000 o soudcích a přísedících. Podle § 22a lze na základě rozhodnutí soudní rady dočasně pozastavit výkon funkce i soudci, u kterého existují důvodné pochybnosti o tom, že splňuje předpoklady soudcovské způsobilosti, pokud tím může být vážně ohrožena důvěryhodnost soudnictví nebo dobrá pověst soudnictví. Po přijetí změny ústavy v prosinci 2020 už není ke vzetí soudce do vazby nutný souhlas Ústavního soudu. Další informace viz příspěvek od organizace Via Iuris (Unie občanských svobod) ke zprávě o právním státu 2021, s. 8.

⁴² Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy CM/Rec(2010)12, bod 68; viz analogický případ disciplinárních řízení proti soudcům: rozsudek Soudního dvora EU ze dne 19. listopadu 2019, *LM*, C-216/18, bod 67; pokud jde o odpovědnost soudců, viz rovněž rozsudek Soudního dvora EU ze dne 18. května 2021 ve spojených věcech C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, body 228–239.

⁴³ Podle stanoviska předsednictva CCJE ze dne 9. prosince 2020 v souvislosti s ústavou (CCJE-BU(2020)3, s. 5) je nové znění ústavy nejasně formulované a zahrnuje potenciální riziko zneužití; otevřená výzva slovenských právníků, dostupná na adrese <https://pravnystat.eu/> a předložená jako příspěvek ke konzultaci se zúčastněnými stranami pro účely zprávy o právním státu 2021.

⁴⁴ V minulosti bylo možné překládat soudce bez jejich souhlasu pouze na základě soudního řízení. Ustanovení čl. 148 odst. 1 ústavy.

⁴⁵ Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy CM/Rec(2010)12, bod 52; Evropská charta o statutu soudců, články 1.4, 3.4; zpráva Evropské sítě rad pro soudnictví o minimálních normách pro hodnocení profesionální výkonnosti a neodvolatelnost soudců, návrh 4.21; rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 9. března 2021, *Bilgen v. Turecko*, 1571/07, bod 96.

⁴⁶ Podle čl. 148 odst. 1 ústavy budou podrobnosti přeložení v případě změny soudní mapy stanoveny zákonem.

⁴⁷ Zpráva o právním státu 2020, kapitola o stavu právního státu na Slovensku, s. 4.

⁴⁸ CEPEJ (listopad 2017). Účinnost a kvalita slovenského soudního systému, hodnocení a doporučení na základě nástrojů CEPEJ, CEPEJ-COOP(2017)14, s. 20–28.

⁴⁹ Postup vypracování návrhu reformy měl několik fází. V první fázi se pracovní skupina sestávající z téměř 50 členů (z nichž většinu tvořili soudci včetně předsedů soudů prvního a druhého stupně a členové soudní rady včetně jejího předsedy) dohodla na klíčových prvcích reformy. Ve druhé fázi, která proběhla v prvním pololetí roku 2020, vypracovala nová menší, přibližně desetičlenná pracovní skupina (z níž čtyři členové byli

této reformy je zvýšit důvěru veřejnosti v soudnictví a zlepšit jeho účinnost a kvalitu⁵⁰. Návrh mapy je založen na potřebě dostatečné velikosti soudů, která by umožňovala větší specializaci soudců na jednotlivých soudech, na respektování kulturní a regionální identity a na dostupnosti spravedlnosti⁵¹. Návrh reformy na základě údajů o pracovní zátěži současných soudů a o infrastruktuře a dostupnosti soudů navrhl snížit počet okresních soudů z 54 na 30 a krajských soudů z 8 na 3⁵². To by znamenalo přesun soudců, zaměstnanců soudů a spisů ze zaniklých soudů na zbývající nástupnické soudy⁵³. Mezi zářím a prosincem 2020 byl návrh reformy předložen soudcům a dalším zúčastněným stranám; jednání o něm pokračovala i v lednu a únoru 2021⁵⁴. Ministerstvo spravedlnosti v současnosti vyhodnocuje připomínky předložené v rámci veřejné konzultace, která probíhala od poloviny prosince 2020 do začátku března 2021⁵⁵. Návrh reformy se setkal s kritikou několika zúčastněných stran, které mimo jiné uvedly, že nebyly do procesu jeho vypracování dostatečně zapojeny, a vyjádřily obavy ohledně dostupnosti soudů⁵⁶. Na základě této kritiky se Ministerstvo spravedlnosti rozhodlo pokračovat v konzultacích se soudci až do září 2021 a následně znovu podrobit přepracovaný návrh reformy soudní mapy postupu veřejné konzultace⁵⁷. Vzhledem k tomu, že se reforma bude týkat i překládání soudců⁵⁸, je třeba uvést, že podle evropských norem by měli mít soudci, kteří budou v průběhu reformy přeloženi bez svého souhlasu, možnost využít procesní záruky, aby bylo zajištěno, že nebude ohrožena jejich nezávislost (viz výše). Komise CEPEJ návrh reformy přezkoumala a dospěla k závěru, že použitá metodika je v souladu s

soudci) návrh reformy na základě doporučení první pracovní skupiny. Zúčastněné strany však zpochybňují rozsah, v němž byla tato doporučení zohledněna. Zápisy a prezenční listiny ze zasedání pracovní skupiny v první fázi jsou k dispozici na adrese <http://web.ac-mssr.sk/sudna-mapa-otazky-a-odpovede/>. Informace obdržené v souvislosti s návštěvou Slovenska; informace zveřejněné Ministerstvem spravedlnosti na internetové stránce o nové soudní mapě, <http://web.ac-mssr.sk/sudna-mapa-otazky-a-odpovede/>; Analytické centrum Ministerstva spravedlnosti (prosinec 2020). Doporučení pro tvorbu nové soudní mapy, s. 15–17.

⁵⁰ Analytické centrum Ministerstva spravedlnosti (listopad 2020). Reforma soudní mapy, s. 4.

⁵¹ Analytické centrum Ministerstva spravedlnosti (listopad 2020). Reforma soudní mapy, s. 20–21. Vysvětlení posuzování těchto kritérií pro jednotlivé obvody viz Analytické centrum Ministerstva spravedlnosti (listopad 2020). Doporučení pro tvorbu nové soudní mapy, http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/nova_sudna_mapa_3_0_final.pdf.

⁵² Cílem této pracovní skupiny bylo vytvořit obvody, které by měly na základě průměrného počtu došlých případů na jednotlivé stávající soudy takový počet případů, který by dostatečně vytížil nejméně tři specializované soudce / tři specializované senáty na každou agendu. Návrh reformy obsahoval rovněž vytvoření samostatných správních soudů (viz níže). Analytické centrum Ministerstva spravedlnosti (listopad 2020). Reforma soudní mapy, s. 20–21; Analytické centrum Ministerstva spravedlnosti (listopad 2020). Doporučení pro tvorbu nové soudní mapy, s. 20–21, 34, 43.

⁵³ Návrh zákona o sídlech a obvodech soudů, § 10 odst. 2 a § 11 odst. 2, dostupný na adrese <https://www.slovlex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2020/587>.

⁵⁴ Ministerstvo spravedlnosti. Časová osa tvorby soudní mapy, dostupná na adrese http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/20210223_Casov%C3%A1_os_Sudna_mapa_v.2.pdf.

⁵⁵ Informační portál Slov-Lex, <https://www.slovlex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2020/587>.

⁵⁶ Příspěvek od komunikační platformy slovenských soudců Sudnamoc.sk a Sdružení slovenských soudců ke zprávě o právním státu 2021; informace obdržené v souvislosti s návštěvou Slovenska. Návrh reformy obsahuje rovněž více alternativ výběru předsedů soudu, což vyvolává otázky ohledně diskreční pravomoci udělené výkonné moci, čl. XVI bod 35 návrhu zákona o sídlech a obvodech soudů, kterým se do zákona č. 757/2004 o soudech vkládá § 101f odst. 4.

⁵⁷ Informace poskytnuté slovenskými orgány.

⁵⁸ Je třeba konstatovat, že podle návrhu reformy se má překládání soudců uskutečňovat formou univerzálního nástupnictví bez využití ustanovení o překládání soudců ve smyslu § 14 zákona č. 385/2000 o soudcích a přísedících. V každém případě se uplatňují evropské normy týkající se překládání.

jejími pokyny a s její hodnoticí zprávou, a vyzdvihla přístup slovenských orgánů založený na důkazech⁵⁹. Vydala i další doporučení, jako například zvážit odklad realizace reformy⁶⁰.

Byl zřízen Nejvyšší správní soud a je plánováno zřízení správních soudů⁶¹. Nový systém správního soudnictví má sestávat ze tří správních soudů, jejichž zřízení je navrženo v návrhu reformy soudní mapy, a z Nejvyššího správního soudu, který byl vytvořen nedávnou ústavní reformou a měl by začít fungovat v srpnu 2021⁶². V květnu 2020 byl jmenován předseda Nejvyššího správního soudu⁶³ a v současnosti probíhá výběr soudců. Soudce vybírá Soudní rada⁶⁴. Návrh reformy soudní mapy (viz výše) počítá se zřízením tří samostatných správních soudů. Plánuje se⁶⁵, že předsedy těchto nových správních soudů bude vybírat pětičlenná komise, jejíž členy by měl vybrat ministr spravedlnosti; dva z těchto členů budou vybráni z kandidátů nominovaných Soudní radou⁶⁶. Pokud jde o výběr soudců správních soudů, navrhuje se⁶⁷, aby ministr spravedlnosti⁶⁸ určil, které pozice budou obsazeny na základě přeložení soudců⁶⁹ a které prostřednictvím výběrového řízení⁷⁰. Při zřizování těchto soudů a zavádění režimu, který se na ně bude vztahovat, bude nezbytné zohlednit evropské normy⁷¹.

Volba generálního prokurátora a speciálního prokurátora se uskutečnila podle nového transparentního postupu. V září 2020 schválil parlament zákon⁷², který zavedl do postupu volby generálního prokurátora a speciálního prokurátora několik změn⁷³. Tento zákon rozšířil

⁵⁹ CEPEJ (14. prosince 2020), posudek expertů komise CEPEJ k reformě soudní mapy ve Slovenské republice, s. 8–9.

⁶⁰ CEPEJ (14. prosince 2020), posudek expertů komise CEPEJ k reformě soudní mapy ve Slovenské republice, s. 10–11.

⁶¹ Nejvyšší správní soud bude mimo jiné správním soudem druhého stupně. O správních věcech na prvním stupni v současnosti rozhodují správní senáty krajských soudů a po zřízení správních soudů budou převedeny na tyto nové správní soudy.

⁶² Dne 2. června 2021 požádalo Ministerstvo spravedlnosti Benátskou komisi o stanovisko ohledně možné pravomoci Nejvyššího správního soudu sloužit jako odvolací orgán, který přezkoumává disciplinární rozhodnutí týkající se advokátů Slovenské advokátní komory, a ohledně postavení a statusu advokátů ve slovenském právním systému. V současnosti se nepřipravuje žádná legislativa, která by tomuto soudu takovouto pravomoc udělila, avšak je to navrženo v důvodové zprávě k ústavnímu zákonu č. 422/20, s. 28.

⁶³ Předseda Nejvyššího soudu byl jmenován prezidentkou republiky na základě návrhu Soudní rady podle přechodného ustanovení čl. 154g odst. 7 ústavy.

⁶⁴ Ustanovení § 151zf zákona č. 385/2000 o soudcích a přísedících.

⁶⁵ Ustanovení čl. XVI bodu 35 návrhu zákona o sídlech a obvodech soudů, kterým se do zákona č. 757/2004 o soudech vkládá § 101f odst. 1.

⁶⁶ Podle standardního postupu jmenování předsedů soudů, který je stanoven v § 36 a § 37 zákona č. 757/2004 o soudech, vybírá čtyři členy výběrové komise ministr spravedlnosti ze seznamu kandidátů tak, aby jednoho člena na tento seznam navrhovala Soudní rada a tři členy ministr. Jednoho člena výběrové komise volí soudcovská rada příslušného soudu. Seznam kandidátů je zveřejněn na internetové stránce Ministerstva spravedlnosti, <https://www.justice.gov.sk/Stranky/Sudy/Vyberove-konania-na-sudoch/Kandidati-na-clenovyberovych-komisii-na-vyber-predsedov-sudov.aspx>.

⁶⁷ Článek IX bod 17 návrhu zákona o sídlech a obvodech soudů, kterým se do zákona č. 385/2000 o soudcích a přísedících vkládá § 151zg.

⁶⁸ Po projednání se Soudní radou.

⁶⁹ Soudní rada může přeložit soudce na jiný soud jen s jeho souhlasem, na jeho žádost nebo na základě rozhodnutí disciplinárního senátu, viz § 14 zákona č. 385/2000 o soudcích a přísedících.

⁷⁰ Výběrové řízení provede pětičlenná výběrová komise sestávající ze dvou členů navržených ministrem spravedlnosti a tří členů navržených Soudní radou, viz § 29 zákona č. 385/2000 o soudcích a přísedících.

⁷¹ Poradní rada evropských soudců (2016), stanovisko č. 19 o úloze předsedů soudů, bod 53.

⁷² Zákon č. 241/2020.

⁷³ Podle článku 150 ústavy jmenuje generálního prokurátora prezident Slovenské republiky na návrh parlamentu. Speciálního prokurátora volí parlament, viz § 24a zákona č. 154/2001 o prokurátorech a právních čekatelích prokuratury.

seznam osob oprávněných navrhnout kandidáta na funkci generálního prokurátora⁷⁴, umožnil kandidovat na tuto funkci i osobám, které nejsou prokurátory, a zavedl požadavek, aby kandidáti na generálního prokurátora i speciálního prokurátora absolvovali veřejné slyšení v parlamentu⁷⁵. Tato nová pravidla se uplatnila v prosinci 2020 a v únoru 2021 při volbě kandidátů na generálního prokurátora a speciálního prokurátora. Obě tyto volby probíhaly za velkého zájmu sdělovacích prostředků a zúčastněné strany konstatovaly, že došlo ke zvýšení transparentnosti tohoto postupu⁷⁶.

Kvalita

Snahy o dosažení pokroku při digitalizaci sice přinášejí určité výsledky, ale v praxi se objevují nedostatky. Aktivní úsilí o dosažení pokroku při digitalizaci soudního systému z minulých let⁷⁷ začíná přinášet výsledky. Slovensko je dobře vybaveno z hlediska procesních pravidel umožňujících využívání digitální technologie u soudů⁷⁸ a má k dispozici rovněž celou řadu nástrojů a infrastrukturu, které umožňují komunikaci na dálku a bezpečný vzdálený přístup na pracoviště⁷⁹, bezpečnou elektronickou komunikaci mezi soudními útvary a advokáty a institucemi⁸⁰, případně možnost uživatelů zahájit a vést řízení v občanskoprávních, obchodních a správních věcech⁸¹. Nedostatky se objevují zejména v oblasti prokuratury⁸² a digitálních řešení soudních řízení v trestních věcech⁸³. Ukazuje se však, že nástroje a infrastruktury jsou sice zavedeny, avšak jejich využívání v praxi může být ztíženo překážkami, jako je například nízká uživatelská přívětivost, vzájemná nekompatibilita různých používaných informačních systémů nebo nedostatečné dovednosti uživatelů⁸⁴. Pandemie COVID-19 sice celkově přispěla k dynamice procesu digitalizace, avšak zároveň odhalila některé z těchto praktických nedostatků⁸⁵. V současnosti probíhá několik projektů zaměřených na řešení potřeb soudního systému pod vedením nové sekce informatiky na Ministerstvu spravedlnosti včetně vývoje nového systému správy případů a nového obchodního rejstříku, které byly zahrnuty rovněž do slovenského Plánu obnovy a odolnosti⁸⁶.

Přestože pandemie měla na soudní systém významný dopad, soudy a advokáti obecně byli schopni pokračovat v práci. Počet jednání u okresních a krajských soudů se snížil.

⁷⁴ Kandidáty může nominovat poslanec parlamentu, ministr spravedlnosti, veřejný ochránce práv, rada prokurátorů, profesní organizace právníků, právnická fakulta a Akademie věd. Dříve mohli kandidáta nominovat pouze poslanci parlamentu, viz § 7 odst. 4 zákona č. 153/2001 o prokuratuře.

⁷⁵ § 125 odst. 2 zákona č. 153/2001 o prokuratuře.

⁷⁶ Příspěvek od organizace Via Iuris (Unie občanských svobod) ke zprávě o právním státu 2021, s. 9; informace obdržené v souvislosti s návštěvou Slovenska.

⁷⁷ Zpráva o právním státu 2020, kapitola o stavu právního státu na Slovensku, s. 5.

⁷⁸ Graf 41, Srovnávací přehled EU o soudnictví z roku 2021.

⁷⁹ Graf 42, Srovnávací přehled EU o soudnictví z roku 2021.

⁸⁰ Graf 43, Srovnávací přehled EU o soudnictví z roku 2021.

⁸¹ Graf 45, Srovnávací přehled EU o soudnictví z roku 2021.

⁸² Graf 44, Srovnávací přehled EU o soudnictví z roku 2021.

⁸³ Graf 46, Srovnávací přehled EU o soudnictví z roku 2021.

⁸⁴ Příspěvek od Slovenské advokátní komory ke zprávě o právním státu 2021.

⁸⁵ Dalším příkladem odhaleným v důsledku pandemie COVID-19 je potřeba digitalizace vazebních řízení, aby byla umožněna bezpečná digitální komunikace mezi obhájci a jejich klienty ve vazbě. Příspěvek od Slovenské advokátní komory ke zprávě o právním státu 2021. Viz rovněž tisková zpráva Slovenské advokátní komory ze dne 23. března 2021: Předseda Slovenské advokátní komory navštívil nového generálního ředitele Sboru vězeňské a justiční stráže.

⁸⁶ Údaje od Slovenské republiky pro zprávu o právním státu 2021, s. 12; podle slovenského Plánu obnovy a odolnosti jsou plánovány investice do digitalizace a analytických kapacit systému soudnictví, viz komponenta 15 slovenského Plánu obnovy a odolnosti.

Pokud se jednání konala, bylo to buď prostřednictvím videokonference, nebo v případě nutnosti osobně při dodržování bezpečnostních opatření. Nejvyšší soud byl ovlivněn méně, a to mimo jiné i proto, že většina jeho řízení probíhá písemnou formou⁸⁷. Pandemie měla dopad i na advokáty, kteří však žádné zásadní překážky výkonu své práce neuvádějí⁸⁸. Soudní rada situaci na soudech bedlivě sleduje. Ministerstvo spravedlnosti zveřejňuje ohledně omezení pokyny a informace, což soudy oceňují⁸⁹.

Účinnost

Účinnost správních řízení se i nadále zhoršuje. Trend prodlužování řízení ve správních věcech, která jsou z hlediska EU poměrně zdoluhavá, pokračoval i v roce 2019 a dosáhl 518 dnů v porovnání se 157 dny v roce 2018⁹⁰. Zároveň i nadále klesá míra vyřešených případů, která se v roce 2019 snížila na 81,4 % (oproti 96,1 % v roce 2018)⁹¹. To naznačuje, že systém pravděpodobně není schopen pracovní zátěž ve správních věcech účinně řešit. Pokud jde o občanskoprávní a obchodní věci, odhadovaná délka řízení v občanskoprávních a obchodních sporech se v roce 2019 oproti roku 2018 prodloužila na 170 dnů (v porovnání se 157 dny v roce 2018)⁹². Rada Evropy přezkoumala několik skupin případů týkajících se nepřiměřené délky občanskoprávních řízení⁹³.

II. PROTIKORUPČNÍ RÁMEC

Kompetence pro prevenci, odhalování a trestní stíhání korupce jsou na Slovensku rozděleny mezi několik orgánů. Ústředním orgánem pro koordinaci prevence korupce je Úřad vlády, který podléhá přímo předsedovi vlády. Národní kriminální agentura Prezidia Policejního sboru má na starosti odhalování a vyšetřování trestných činů korupce s výjimkou trestných činů korupce spáchaných členy samotné policie a některých donucovacích orgánů, jež spadají do pravomoci Úřadu inspekční služby⁹⁴. Úřad speciální prokuratury⁹⁵ má výlučnou pravomoc nad vyšetřováním trestných činů spadajících do věcné příslušnosti Specializovaného trestního soudu, včetně trestných činů korupce⁹⁶.

Odborníci i výkonní ředitelé podniků vnímají úroveň korupce ve veřejném sektoru i nadále jako vysokou. V indexu vnímání korupce 2020, který sestavila organizace

⁸⁷ Informace obdržené v souvislosti s návštěvou Slovenska.

⁸⁸ Informace obdržené v souvislosti s návštěvou Slovenska.

⁸⁹ Informace obdržené v souvislosti s návštěvou Slovenska.

⁹⁰ Graf 10, Srovnávací přehled EU o soudnictví z roku 2021.

⁹¹ Graf 13, Srovnávací přehled EU o soudnictví z roku 2021.

⁹² Graf 7, Srovnávací přehled EU o soudnictví z roku 2021.

⁹³ Tyto skupiny případů se týkají nepřiměřeně dlouhého trvání občanskoprávních řízení, nepřiměřeně dlouhého trvání adhezních řízení týkajících se nároku poškozeného účastníka řízení na náhradu škody, která jsou součástí trestních řízení, účinnosti opravného prostředku v případě nepřiměřeně dlouhého trvání občanskoprávních řízení a nepřiměřeně dlouhého trvání řízení týkajících se restituce pozemků (dvoustupňové řízení skládající se z fáze správního řízení u pozemkového úřadu a ze soudní fáze v odvolacím řízení) a nedostatku účinných opravných prostředků. Rozhodnutí v těchto případech vydal Evropský soud pro lidská práva; slovenské orgány tyto rozsudky v současnosti vykonávají a Rada Evropy jejich výkon sleduje podle standardního postupu. Viz stav výkonu rozsudků Evropského soudu pro lidská práva ze dne 24. července 2012, *Maxián a Maxiánová*, 44482/09, ze dne 15. září 2015, *Javor a Javorová*, 42360/10, ze dne 27. června 2017, *Ivan*, 57405/15 ze dne 31. srpna 2018, *Balogh a další*, 35142/15.

⁹⁴ Viz čl. 4 odst. 3 zákona č. 171/1993 Sb., o policejním sboru.

⁹⁵ Zákon Národní rady Slovenské republiky č. 458/2003 Sb., o zřízení Speciálního soudu a Úřadu speciální prokuratury.

⁹⁶ Zákon č. 291/2009 Sb., o Specializovaném trestním soudu.

Transparency International, dosahuje Slovensko skóre 49 ze 100 a řadí se na 17. místo v Evropské unii a 60. místo celosvětově⁹⁷. Toto vnímání je v posledních pěti letech⁹⁸ relativně stabilní⁹⁹.

Strategický protikorupční rámec je vytyčen v Protikorupční politice na roky 2019–2023.

Tato politika¹⁰⁰ se zaměřuje především na prevenci prostřednictvím tzv. měkkých opatření a je doprovázena akčním plánem, národním protikorupčním programem¹⁰¹ a několika rezortními programy¹⁰². Vzhledem k tomu, že současný akční plán je s uvedenou politikou v zásadě totožný, nepřináší žádné konkrétní operativní kroky s cílem usnadnit realizaci jejich priorit. Národní protikorupční program je v současnosti aktualizován¹⁰³. Na provádění protikorupční politiky a akčního plánu dohlíží odbor prevence korupce Úřadu vlády. Dohled nad prováděním rezortních programů spadá do kompetence příslušných ústředních orgánů státní správy¹⁰⁴.

Rámec trestního práva byl doplněn nabytím účinnosti nového zákona o zajištění majetku. Zákon o zajištění majetku¹⁰⁵, který nabyl účinnosti v lednu 2021, mimo jiné brání legalizaci majetku pocházejícího z trestné činnosti převodem na třetí osoby a mění trestní zákoník zavedením nových trestných činů, jako je například trestný čin získání nebo poskytnutí neoprávněné výhody a trestný čin nepřímé korupce¹⁰⁶. Tento zákon navíc zavádí definici výnosu z trestné činnosti. Tímto zákonem se zejména zřizuje nový Úřad pro správu zajištěného majetku¹⁰⁷. Existují legislativní nedostatky týkající se oprávnění policie vyžádat

⁹⁷ Transparency International (2021). Index vnímání korupce 2020, s. 2–3. Míra vnímané korupce se dělí do těchto kategorií: nízká (skóre vnímání korupce ve veřejném sektoru ze strany odborníků a výkonných ředitelů podniků je vyšší než 79 bodů); relativně nízká (skóre mezi 79–60), relativně vysoká (skóre mezi 59–50), vysoká (skóre pod 50).

⁹⁸ V roce 2015 činilo toto skóre 51 bodů, zatímco v roce 2020 činilo 49 bodů. O výrazném zvýšení/snížení tohoto skóre hovoříme při změně o více než pět bodů; o zlepšení/zhoršení při změně v rozmezí 4–5 bodů; o relativní stabilitě při změně v rozmezí 1–3 bodů v posledních pěti letech.

⁹⁹ Údaje z průzkumu Eurobarometr o vnímání korupce a zkušenostech občanů a podniků, které jsou uvedeny ve zprávě z loňského roku, se aktualizují jednou za dva roky. Nejnovější soubor údajů představuje zvláštní průzkum Eurobarometr 502 (2020) a bleskový průzkum Eurobarometr 482 (2019).

¹⁰⁰ Vláda Slovenské republiky. Protikorupční politika Slovenské republiky na roky 2019–2023 (2018).

¹⁰¹ Vláda Slovenské republiky. Národní protikorupční program Slovenské republiky (2019).

¹⁰² Rezortní programy přijala ministerstva a další instituce včetně Ministerstva spravedlnosti, Ministerstva hospodářství, Ministerstva vnitra, Ministerstva dopravy a výstavby, Ministerstva životního prostředí, Ministerstva financí, Ministerstva zahraničních věcí a evropských záležitostí, Ministerstva zdravotnictví a Ministerstva práce. Přijaté akční plány obsahují zejména preventivní prvky včetně zvyšování povědomí o korupci, protikorupčního vzdělávání a řízení rizik korupce.

¹⁰³ Nový Národní protikorupční program se nachází v přípravné fázi. Podle slovenské vlády veřejné konzultace již proběhly. Doplnkové údaje od Slovenské republiky pro zprávu o právním státu 2021, s. 7.

¹⁰⁴ Úlohou Odboru prevence korupce Úřadu vlády je pouze zkontrolovat, zda příslušné ministerstvo program připravilo, nehodnotí však tento program po obsahové stránce. Odbor prevence korupce však spolupracuje s protikorupčními koordinátory v Radě koordinátorů protikorupční prevence. Informace obdržené v souvislosti s návštěvou Slovenska.

¹⁰⁵ Zákon č. 312/2020 o výkonu rozhodnutí o zajištění majetku a správě zajištěného majetku a o změně a doplnění některých zákonů, účinný od 1. ledna 2021.

¹⁰⁶ Tento zákon také předefinoval pojem legalizace výnosů z trestné činnosti a zavedl nový trestný čin ohýbání práva, viz výše v oddíle I. Všechny formy aktivní, pasivní, přímé a nepřímé korupce byly na Slovensku považovány za trestný čin již dříve.

¹⁰⁷ V době vypracování této zprávy probíhala výběrová řízení na ředitele úřadu, jak vyplývá z údajů od Slovenské republiky pro zprávu o právním státu 2021, s. 22. V souvislosti s korupcí bylo zavedeno několik dalších změn včetně zákona č. 279/2020, kterým se mění a doplňuje zákon č. 297/2008 o ochraně před legalizací příjmů z trestné činnosti a o ochraně před financováním terorismu (září 2020).

si od bank finanční informace o podezřelých osobách ve fázi vyšetřování těchto trestných činů¹⁰⁸ a v souvislosti s kriminalizací obchodování s údajným vlivem¹⁰⁹.

Zavádějí se opatření ke zvýšení zdrojů Úřadu speciální prokuratury s cílem posílit jeho kapacity. Dne 10. února 2021 schválila vláda návrh na navýšení zdrojů a počtu specializovaných zaměstnanců Úřadu speciální prokuratury¹¹⁰. Celkový počet prokurátorů se v roce 2021 zvýšil z 35 na 38. S cílem řešit obavy týkající se omezených zdrojů a kapacit ke stíhání korupce na vysoké úrovni¹¹¹ se počet zaměstnanců Úřadu speciální prokuratury v oddělení zabývajícím se speciálně korupcí a trestnou činností související s korupcí zdvojnásobil z pěti na současných deset prokurátorů¹¹². Tato reorganizace se uskutečnila v průběhu roku 2021¹¹³. Podařilo se rovněž dosáhnout dohody o významném navýšení rozpočtových zdrojů Úřadu speciální prokuratury¹¹⁴. Stále přetrvávají obavy týkající se úrovně důvěry v policii a rovněž její specializace a digitalizace, což má negativní dopad na spolupráci prokuratury s policií i na odhalování korupce a trestných činů souvisejících s korupcí¹¹⁵. Jak je uvedeno ve zprávě o právním státu 2020, k účinnějšímu finančnímu vyšetřování by přispělo zejména posílení forenzních a analytických kapacit Národní kriminální agentury¹¹⁶. Do června 2022 se plánuje komplexní reforma policie s cílem zmodernizovat policii v tomto ohledu¹¹⁷.

V průběhu sledovaného období se na Slovensku výrazně zintenzivnilo úsilí v oblasti boje proti korupci na vysoké úrovni. Schopnost vyšetřovat a stíhat korupci na vysoké úrovni se výrazně zlepšila po masových demonstracích veřejnosti proti vnímané beztrestnosti korupce na vysoké úrovni v návaznosti na odhalení v souvislosti s vraždou novináře Jána Kuciaka a jeho snoubenky Martiny Kušnírové v roce 2018. Od října 2020 čelí několik bývalých vysoce postavených představitelů policie, prokuratury a soudnictví i soukromého sektoru obvinění z korupce a trestných činů souvisejících s korupcí¹¹⁸. V roce 2020 zahájila Národní kriminální

¹⁰⁸ Údaje od Slovenské republiky pro zprávu o právním státu 2021, s. 24, viz § 29a odst. 4 zákona č. 171/1993 Sb., o policejním sboru; navzdory skutečnosti, že je policie oprávněna získávat tyto informace při odhalování jiných trestných činů, jako jsou například daňové úniky, nezákonné finanční operace nebo legalizace výnosů z trestné činnosti. Očekává se, že tyto nedostatky bude řešit zejména návrh zákona o centrálním registru bankovních účtů, který má začít platit od 1. prosince 2021.

¹⁰⁹ Přezkum provádění Úmluvy OSN proti korupci – 1. cyklus (2010–2015), zpráva o přezkumu ve Slovenské republice, s. 22. Obchodování s vlivem je sice podle § 336 trestního zákona trestným činem, nevztahuje se však na případy, kdy jednotlivec nabídl nebo poskytl úplatek jiné osobě, která ve skutečnosti neměla vliv na to, kvůli čemu byl úplatek poskytnut, jak to vyžaduje Úmluva OSN proti korupci.

¹¹⁰ Rozhodnutí č. UV-1860/2021. Viz rovněž návrh vlády Slovenské republiky týkající se zvýšení počtu osob určených k plnění úkolů Úřadu speciální prokuratury v rámci Generální prokuratury Slovenské republiky a jejich funkčního zařazení.

¹¹¹ Údaje od Slovenské republiky pro zprávu o právním státu 2021, s. 15. Úřad speciální prokuratury vyjádřil znepokojení nad tím, že každý prokurátor má průměrně na starosti přibližně 80 případů současně, což vyvolává otázky ohledně efektivního dozoru nad vyšetřováním. Viz zpráva o právním státu (2020), s. 7.

¹¹² Podle údajů od Slovenské republiky pro zprávu o právním státu 2021, s. 16, působí ve stávajícím oddělení odboru všeobecné kriminality Úřadu speciální prokuratury jeden vedoucí prokurátor a devět prokurátorů.

¹¹³ Podle údajů od Slovenské republiky pro zprávu o právním státu 2021, s. 16, působí ve stávajícím oddělení odboru všeobecné kriminality Úřadu speciální prokuratury jeden vedoucí prokurátor a devět prokurátorů.

¹¹⁴ Úřad obdrží na realizaci této reformy dalších 1,3 milionu EUR.

¹¹⁵ Viz GRECO, páté kolo hodnocení – hodnotící zpráva o Slovenské republice (2019), s. 37–57.

¹¹⁶ Zpráva o právním státu 2020, kapitola o stavu právního státu na Slovensku, s. 7.

¹¹⁷ Viz Plán obnovy a odolnosti Slovenské republiky.

¹¹⁸ Informace obdržené v souvislosti s návštěvou Slovenska. Viz též oddíl I.

agentura řízení ve 158 případech korupce¹¹⁹. Počet osob odsouzených za trestné činy korupce se od roku 2019 (62 odsuzujících rozsudků) do roku 2020 (128 odsuzujících rozsudků) více než zdvojnásobil¹²⁰. V novější době v květnu 2021 zadržela Národní kriminální agentura rovněž několik vysoce postavených úředníků z Pozemkového fondu¹²¹, kteří byli v letech 2016 až 2020 údajně zapojeni do korupčních systémů¹²². Evropský úřad pro boj proti podvodům (OLAF) vyjádřil v této souvislosti již v roce 2020 po třech správních vyšetřováních zemědělských plateb ohledně nedostatků v Pozemkovém fondu obavy týkající se transparentnosti, rovného zacházení s žadateli o nájem a právní jistoty ve vnitřních postupech¹²³. V zájmu lepšího odhalování a dokumentace korupce by však bylo možné ještě více zlepšit a prohloubit spolupráci mezi Národní kriminální agenturou, Národním bezpečnostním úřadem, Nejvyšším kontrolním úřadem a Finanční zpravodajskou jednotkou¹²⁴. Problémem zůstává i účinné vymáhání práva při zahraničním podplácení¹²⁵.

V únoru 2021 jmenoval slovenský parlament předsedkyni Úřadu na ochranu oznamovatelů. Tento úřad začne vykonávat svou činnost a plnit svou funkci¹²⁶ do šesti měsíců po uvedení jmenování¹²⁷. Funkční období předsedy úřadu je sedm let. Úřad je nezávislý na jakémkoli jiném orgánu¹²⁸. Na základě zásad zachování důvěrnosti a anonymity bude mandát úřadu zaměřen na porušování práva a na ochranu před odvetnými opatřeními oznámeného subjektu¹²⁹. Úkolem úřadu je poskytovat poradenství, školení a metodické

¹¹⁹ Podle informací obdržných v souvislosti s návštěvou Slovenska se ze 158 zahájených případů korupce 73 případů týkalo poskytnutí úplatku, 71 přijetí úplatku, 8 nepřímé korupce, 5 korupce ve volbách a 1 případ se týkal manipulace s výsledky zápasů ve sportu.

¹²⁰ Mezi trestné činy zahrnuté do této statistiky patří pasivní korupce (§ 328), pasivní korupce – veřejné zakázky na věci obecného zájmu (§ 329), aktivní korupce (§ 332), aktivní korupce – veřejné zakázky na věci obecného zájmu (§ 333), obchodování s vlivem (§ 336), volební úplatkářství (§ 336a), korupce ve sportu (§ 336b). Doplnkové údaje od Slovenské republiky pro zprávu o právním státu 2021, dostupné na adrese http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/rocenka2019/I.-Trestn%C3%A1-agenda_2019.pdf.pdf. Ve výročních zprávách Národní kriminální agentury jsou navíc k dispozici statistiky o korupci, které obsahují údaje o počtu trestních vyšetřování a stíhání a o počtu osob obviněných z korupce. Měsíční statistiky trestné činnosti online uveřejňuje rovněž Ministerstvo vnitra.

¹²¹ Slovenský pozemkový fond odpovídá za správu zemědělských pozemků ve vlastnictví státu nebo pozemků nezjištěných soukromých vlastníků. Tyto parcely zaujímají přibližně 20 % veškeré zemědělské půdy na Slovensku a ve většině případů jsou způsobilé pro poskytování grantů EU na přímé platby.

¹²² Aktuality.sk (19. března 2021), NAKA opět zadržela finančníka Kvietika a další osoby ze Slovenského pozemkového fondu.

¹²³ Tisková zpráva Evropského úřadu pro boj proti podvodům (21. ledna 2021): OLAF uzavírá případy týkající se zemědělských fondů EU na Slovensku.

¹²⁴ Údaje od Slovenské republiky pro zprávu o právním státu 2021, s. 25.

¹²⁵ Podle zprávy organizace Transparency International o vývozu korupce (2020), s. 102, zahájilo Slovensko v období 2016–2019 neznámý počet vyšetřování a nezahájilo ani neuzavřelo žádné případy. Byla změněna vnitrostátní ustanovení o trestných činech zahraničního podplácení v reakci na doporučení v dokumentu OECD Provádění Úmluvy OECD o boji proti podplácení, fáze 3: Slovenská republika (2012) a v navazující zprávě OECD ke zprávě o fázi 3 a doporučení: Slovenská republika (2014). Pokud jde o odpovědnost právnických osob v souvislosti se zahraničním podplácením, viz OECD, zpráva o fázi 1a: Slovenská republika (2017). V průběhu roku 2025 se má Slovenská republika podle plánu podrobit 4. fázi přezkumu provádění této úmluvy, při níž budou přezkoumána opatření přijatá za účelem řešení nedostatků zjištěných v předchozích hodnoceních a ve snaze o vymáhání práva.

¹²⁶ Údaje od Slovenské republiky pro zprávu o právním státu 2021, s. 19; zpráva o právním státu 2020, kapitola o stavu právního státu na Slovensku, s. 8.

¹²⁷ Úřad na ochranu oznamovatelů byl zřízen zákonem č. 54/2019 Sb., o ochraně oznamovatelů protispolečenské činnosti, který je účinný od března 2019.

¹²⁸ Náklady na zaměstnance a provozní náklady budou činit přibližně 1,1 milionu EUR ročně.

¹²⁹ Slovensko má samostatný zákon o ochraně oznamovatelů od roku 2019, konkrétně je zákon č. 54/2019 sb., o ochraně oznamovatelů protispolečenské činnosti.

pokyny a zvyšovat povědomí veřejnosti o oznamování protispolečenské činnosti včetně případů korupce. Úřad je odpovědný parlamentu a předkládá mu výroční zprávu. Cílovou skupinou úřadu je veřejný i soukromý sektor.

Slovensko se zavázalo, že v listopadu 2021 předloží návrh zákona o lobbingu. Tento proces, v jehož čele stojí Úřad vlády¹³⁰, se nachází v počáteční přípravné fázi¹³¹. Přes několik pokusů o přijetí legislativy zůstává lobbing na Slovensku zatím i nadále neregulovaný¹³². Z toho důvodu neexistují právní definice lobbistů, lobbistických činností a cílů lobbingu ani účinné sankce za nekalý lobbing nebo legislativní stopu¹³³. Související legislativa a nástroje však umožňují sledovat připomínky zúčastněných stran a zjistit, do jaké míry ovlivnily legislativní návrh¹³⁴. Na rok 2021 je naplánován rovněž Etický kodex poslanců parlamentu¹³⁵ a zavedení legislativní úpravy pravidel uplatňovaných po skončení výkonu funkce (tzv. „efekt otáčivých dveří“)¹³⁶. Účinnosti nabyly změny zákona o ochraně veřejného zájmu, které stanoví povinnost přiznávat dary nebo jiné výhody a používání movitého nebo nemovitého majetku¹³⁷.

Vláda má v úmyslu vytvořit nový centralizovaný úřad pro monitorování a ověřování majetku, který se bude vztahovat i na činitele zastávající vrcholné výkonné funkce. Úřad vlády se ve spolupráci s parlamentem nachází v první fázi přípravy legislativního návrhu na zřízení jednotného úřadu¹³⁸. Systém majetkových přiznání poslanců parlamentu, soudců,

¹³⁰ Vláda Slovenské republiky. Plán legislativních úkolů vlády Slovenské republiky na rok 2021, https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy?p_p_id=processDetail_WAR_portlet&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=1&processDetail_WAR_portlet&fileCoaddr=COO.2145.1000.3.4201465&processDetail_WAR_portlet&file=pl%C3%A1n-2021.pdf&processDetail_WAR_portlet&action=getFile.

¹³¹ Informace obdržené od vlády v souvislosti s návštěvou Slovenska.

¹³² Zpráva o právním státu 2020, kapitola o stavu právního státu na Slovensku, s. 8.

¹³³ Viz GRECO, čtvrté kolo hodnocení, Slovenská republika – dodatek ke druhé zprávě o stavu plnění (2019), bod 8, a GRECO, čtvrté kolo hodnocení – hodnotící zpráva o Slovenské republice (2013), bod 25 (v souvislosti s poslanci parlamentu); GRECO, páté kolo hodnocení – hodnotící zpráva, Slovenská republika (2019), bod 89 (v souvislosti s ústřední vládou / vrcholnými výkonnými funkcemi); GRECO, čtvrté kolo hodnocení (2019), dodatek ke druhé zprávě o stavu plnění, Slovenská republika.

¹³⁴ Patří mezi ně mimo jiné silný zákon o svobodném přístupu k informacím a ústavní zákon č. 357/2004 Sb., o střetu zájmů.

¹³⁵ Etický kodex poslanců parlamentu bude součástí návrhu zákona Úřadu vlády o lobbingu. Pokud jde o státní zaměstnance, legislativní změny zákona o státní službě z roku 2019 zahrnovaly etický kodex státních zaměstnanců a systém posuzování jeho dodržování, viz vyhláška č. 400/2019, kterou se vydává Etický kodex státního zaměstnance. O zavedení Etického kodexu poslanců viz rovněž GRECO, čtvrté kolo hodnocení, druhý dodatek ke druhé zprávě o stavu plnění, Slovenská republika (2021).

¹³⁶ Údaje od Slovenské republiky pro zprávu o právním státu 2021, s. 19, a informace obdržené od odboru prevence korupce Úřadu vlády v souvislosti s návštěvou Slovenska. Pravidla uplatňovaná po skončení výkonu funkce jsou v současnosti zahrnuta do zákona o střetu zájmů, který se vztahuje na veřejné činitele zastávající výkonné funkce nebo na členy kolektivního rozhodovacího orgánu, bylo však zjištěno, že mají omezený rozsah působnosti. Viz GRECO, páté kolo hodnocení – hodnotící zpráva, Slovenská republika (2019), body 127–128.

¹³⁷ Ústavní zákon č. 357/2004 o ochraně veřejného zájmu při výkonu funkcí veřejných činitelů ve znění ústavního zákona č. 545/2005. V současném vládním programu se předpokládají další komplexní změny tohoto zákona, zejména pokud jde o dary poslancům, s cílem řešit přetrvávající obavy v souvislosti s prahovými hodnotami oproti minimální mzdě. Viz GRECO, čtvrté kolo hodnocení: druhý dodatek ke druhé zprávě o stavu plnění – Slovenská republika (2021), body 20–21. Viz rovněž GRECO, Slovensko: GRECO vyjadruje politování nad pomalým pokrokem při prevenci korupce poslanců, soudců a prokurátorů (2021).

¹³⁸ Informace obdržené v souvislosti s návštěvou Slovenska. Viz rovněž zpráva o právním státu 2020, kapitola o stavu právního státu na Slovensku, s. 8–9.

prokurátorů, veřejných činitelů a státních zaměstnanců je v současnosti decentralizovaný. Na počátku roku 2021 byly oznámeny značné prodlevy při zveřejňování majetkových příznání poslanců parlamentu za rok 2019, která měla být zveřejněna v srpnu 2020; důvody souvisely s pandemií COVID-19 a s probíhajícími postupy ukládání pokut za nedodržení předpisů¹³⁹.

Finance politických stran jsou transparentní, avšak dohled nad nimi bylo by možné více posílit. Hlavním zákonem upravujícím financování politických stran na Slovensku je zákon o politických stranách a politických hnutích¹⁴⁰. Dary politickým stranám jsou omezeny na 5 000 EUR v hotovosti za kalendářní rok, přičemž v předvolebních v obdobích takový limit neexistuje. Dary od zahraničních subjektů a anonymních dárců jsou zakázány. V případě nesplnění této povinnosti může Státní komise pro volby a kontrolu financování politických stran uložit pokutu ve výši dvojnásobku příjmu z daného daru nebo bezúplatného plnění. Strany jsou povinny každoročně předkládat státní komisi o svých finančních prostředcích zprávu. Finanční zprávy se zveřejňují. Zprávy kontroluje Národní rada Slovenské republiky a musí v nich být uvedeny finanční informace týkající se volebních kampaní a totožnosti dárců¹⁴¹. Lidské kapacity orgánů dohledu jsou omezené a byly vyjádřeny obavy ohledně politických nominací v rámci těchto orgánů¹⁴². Zákon, který byl schválen během dvou dnů a který zpřísnil pravidla financování kampaně před volbami v roce 2020 omezením darů¹⁴³, ovlivnil zejména nově založené strany, a proto mezi novými stranami, občanskou společností a ve sdělovacích prostředcích vyvolal obavy ohledně spravedlivé soutěže mezi stranami

Podle prokuratury neměla pandemie COVID-19 na výskyt korupce, odhalování korupce ani na snahy o boj proti korupci na Slovensku údajně žádný konkrétní vliv. Některá soudní řízení byla kvůli pandemii COVID-19 odložena, což přispělo k nárůstu počtu nevyřízených případů¹⁴⁴. Vysoce riziková odvětví, která byla náchylná ke korupci již před pandemií, včetně veřejných zakázek a zdravotnictví, zůstala do značné míry náchylná ke korupci i během pandemie, přičemž v odvětví zdravotnictví se zvýšilo riziko i výskyt systémů dotačních podvodů souvisejících s pandemií¹⁴⁵. V rámci resortního protikorupčního programu Ministerstva zdravotnictví¹⁴⁶ byla zřízena zvláštní pracovní skupina pro posuzování korupčních rizik v souvislosti s pandemií COVID-19, která objevila dvě rizikové oblasti týkající se žádostí o úhradu nezpůsobitelných nákladů a duplikaci žádostí o proplacení¹⁴⁷. Vláda ve snaze zkrátit dobu potřebnou pro pořízení zboží, služeb a stavebních prací v průběhu pandemie připravila legislativní návrh¹⁴⁸ na změnu zákona o veřejných zakázkách. V

¹³⁹ Informace obdržené v souvislosti s návštěvou Slovenska. Do ledna 2021 nepředložila parlamentnímu výboru svá majetková příznání čtvrtina poslanců (381).

¹⁴⁰ Zákon č. 85/2005 o politických stranách a politických hnutích (ve znění změn z roku 2019).

¹⁴¹ Ustanovení § 22 odst. 5 zákona č. 85/2005 o politických stranách a politických hnutích (ve znění změn z roku 2019).

¹⁴² Informace obdržené v souvislosti s návštěvou Slovenska.

¹⁴³ Zákon č. 85/2005 o politických stranách a politických hnutích (ve znění změn z roku 2019). Zákon omezil příjmy stran z darů a půjček či úvěrů na 3,5 milionu EUR během čtyřletého volebního období a stanovil horní hranici ročních členských příspěvků na 10 000 EUR od jednoho člena.

¹⁴⁴ Informace obdržené v souvislosti s návštěvou Slovenska. Viz též oddíl I.

¹⁴⁵ Informace obdržené v souvislosti s návštěvou Slovenska.

¹⁴⁶ Tento program je k dispozici na adrese <https://www.health.gov.sk/Zdroje/?dokumenty/mzsr/rezortny-protikorupcny-program.rtf>.

¹⁴⁷ Informace obdržené v souvislosti s návštěvou Slovenska.

¹⁴⁸ Místopředseda vlády Slovenské republiky, návrh zákona, kterým se mění a doplňuje zákon č. 343/2015 Sb., o veřejných zakázkách a o změně a doplnění některých zákonů ve znění pozdějších předpisů, https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy?p_p_id=processDetail_WAR_portletsel&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-

květnu 2021 byl však tento návrh revidován na základě veřejné petice a kritiky vyloučení Úřadu pro zadávání veřejných zakázek z původně plánovaného procesu přezkumu, což znamenalo vyloučení veřejné kontroly nadlimitních zakázek¹⁴⁹. Podle občanské společnosti tento revidovaný legislativní návrh řeší obavy vyjádřené v petici, což zvyšuje transparentnost a veřejnou kontrolu, a tudíž snižuje korupční rizika¹⁵⁰.

III. PLURALITA A SVOBODA SDĚLOVACÍCH PROSTŘEDKŮ

Slovenská ústava zaručuje právo vyjadřovat názory slovem, tiskem, obrazem nebo jinými způsoby a také právo vyhledávat, přijímat a šířit myšlenky a informace i právo na přístup k informacím. Právo na přístup k informacím je právně vyjádřeno v zákoně o svobodě informací¹⁵¹. Zákon o vysílání a retransmisi¹⁵² má za cíl zajistit pluralitu informací a tiskový zákon¹⁵³ stanoví pravidla související s tiskem a novináři¹⁵⁴. Dosud nebyla schválena legislativa, která by uváděla zákon o vysílání a retransmisi do souladu se směrnicí o audiovizuálních mediálních službách¹⁵⁵.

Rada pro vysílání a retransmisi funguje nezávisle¹⁵⁶. Vzhledem k tomu, že Rada pro vysílání a retransmisi má svůj vlastní rozpočet, jsou přidělené zdroje z hlediska plnění jejích úkolů považovány za přiměřené¹⁵⁷ a pravidla pro jmenování a odvolávání členů rady jsou jasně stanovena zákonem¹⁵⁸; monitor plurality sdělovacích prostředků 2021¹⁵⁹ potvrzuje, že nezávislost rady je celkově zaručena, přestože občasně politické nominace zůstávají i nadále problematické.

Očekává se, že změna zákona o vysílání a retransmisi zavede rámec pro zajištění transparentnosti vlastnictví sdělovacích prostředků. Přestože se očekává, že tato změna, jejíž přijetí je naplánováno do konce roku 2021¹⁶⁰, zavede ustanovení o transparentnosti vlastnické struktury a skutečného vlastnictví v souladu se směrnicí o audiovizuálních mediálních službách, monitor plurality sdělovacích prostředků 2021¹⁶¹ uvádí, že vzhledem k chybějící regulaci zůstává tato oblast i nadále vysoce riziková¹⁶². Zákon o vysílání a retransmisi obsahuje stropy a limity, jejichž cílem je zabránit vysoké míře

[2&p_p_col_count=1&_processDetail_WAR_portletset_fileCooaddr=COO.2145.1000.3.4149284&_processDetail_WAR_portletset_file=03_vlastny_material_zvo_final.docx&_processDetail_WAR_portletset_action=getFile.](#)

¹⁴⁹ Podle návrhu by přezkum postupu zadávání veřejných zakázek namísto toho podléhal přímému soudnímu vyšetřování. Námitky proti podmínkám zadávacího řízení by například neměly odkladný účinek, pokud by byly vzneseny u soudu, a smlouvy by bylo možno podepisovat před vydáním soudního rozhodnutí.

¹⁵⁰ Transparency International – Slovensko, informace obdržené v souvislosti s návštěvou Slovenska.

¹⁵¹ Zákon č. 211/2000 Sb., o svobodě informací.

¹⁵² Zákon č. 308/2000 Sb., o vysílání a retransmisi.

¹⁵³ Zákon č. 167/2008 Sb., o tisku.

¹⁵⁴ Slovensko se ve světovém indexu svobody tisku Reportérů bez hranic propadlo o dvě místa, takže se nyní nachází na 35. pozici celosvětově a na 17. pozici v rámci EU. Je tomu tak do značné míry v důsledku verbálních útoků politiků na novináře a sdělovací prostředky.

¹⁵⁵ Směrnice (EU) 2018/1808 ze dne 14. listopadu 2018.

¹⁵⁶ Další informace viz zpráva o právním státu 2020, kapitola o stavu právního státu na Slovensku, s. 9.

¹⁵⁷ Informace obdržené v souvislosti s návštěvou Slovenska.

¹⁵⁸ Rada má devět členů, které volí a odvolává Národní rada Slovenské republiky (parlament).

¹⁵⁹ Monitor plurality sdělovacích prostředků 2021, zpráva o Slovensku, s. 10.

¹⁶⁰ Údaje od Slovenské republiky pro zprávu o právním státu 2021, s. 26; informace obdržené v souvislosti s návštěvou Slovenska.

¹⁶¹ Zpráva o právním státu 2020, kapitola o stavu právního státu na Slovensku, s. 9.

¹⁶² Monitor plurality sdělovacích prostředků 2021, zpráva o Slovensku, s. 11–12.

horizontální koncentrace vlastnictví na televizním a rozhlasovém trhu. Současnou situaci je však obtížné posoudit vzhledem k nedostatku údajů o příjmech a podílech posluchačů na trhu¹⁶³.

Byla odsouzena řada osob zapojených do vraždy novináře Jána Kuciaka a jeho snoubenky Martiny Kušnírové v roce 2018. Specializovaný trestní soud uznal vinnými a odsoudil tři osoby k trestu odnětí svobody v rozmezí 15 až 25 let. V jednom případě se obžalovaná osoba proti rozsudku odvolala. Prokurátor podal proti prvostupňovým rozsudkům o osvobození údajných objednatelů vraždy odvolání¹⁶⁴. Dne 15. června 2021 Nejvyšší soud prvostupňové osvobozující rozsudky Specializovaného trestního soudu zrušil a vrátil daný případ tomuto soudu. Nejvyšší soud zároveň potvrdil trest odnětí svobody 25 let vyměřený dalšímu z obžalovaných¹⁶⁵.

Byly hlášeny slovní útoky vládních i opozičních politiků na novináře a na sdělovací prostředky. Novináři byli během pandemie COVID-19 obviňováni ze zákeřnosti a z podkopávání práce vlády. Od září 2020 zveřejnila Platforma Rady Evropy na podporu ochrany žurnalistiky a bezpečnosti novinářů jedno upozornění pro Slovensko¹⁶⁶, které se týkalo sledování novináře neidentifikovanými osobami¹⁶⁷. Navržená legislativa, která měla posílit ochranu novinářů, byla kvůli pandemii COVID-19 odložena¹⁶⁸. Tyto návrhy zahrnují definici postavení novinářů, ochranu novinářských zdrojů a lepší přístup k informacím. Vláda navíc připravuje změny současných přísných slovenských zákonů o trestném činu pomluvy s cílem poskytnout novinářům záruky. Nebyl zaveden žádný režim podpory sdělovacích prostředků, který by zmírňoval dopad pandemie COVID-19¹⁶⁹.

IV. DALŠÍ INSTITUCIONÁLNÍ OTÁZKY TÝKAJÍCÍ SE SYSTÉMU BRZD A PROTIVAH

Slovensko je parlamentní republika, jejímž jediným ústavodárným a zákonodárným orgánem je Národní rada (parlament)¹⁷⁰. Návrh zákona mohou podat výbory parlamentu, jednotliví poslanci parlamentu a vláda¹⁷¹. Ústavní soud rozhoduje o souladu zákonů s ústavou, ústavními zákony a mezinárodními smlouvami a zajišťuje respektování základních a ústavních práv. Při ochraně základních práv svou roli hrají i nezávislé orgány.

Byly vyjádřeny obavy ohledně inkluzivnosti procesu tvorby právních předpisů. Nedávná ústavní reforma (viz oddíl I) byla oznámena v programovém prohlášení vlády z dubna 2020 a po její prezentaci několika zúčastněným stranám¹⁷² a písemné veřejné konzultaci v červenci 2020 byla počátkem října 2020 předložena parlamentu a schválena v prosinci 2020.

¹⁶³ Monitor plurality sdělovacích prostředků 2021, zpráva o Slovensku, s. 12.

¹⁶⁴ Platforma rychlé reakce na porušování svobody sdělovacích prostředků označila toto osvobození za výsměch spravedlnosti a uvítala rozhodnutí prokurátora se proti rozsudku odvolat.

¹⁶⁵ Informace obdržené od slovenských orgánů.

¹⁶⁶ Rada Evropy, platforma na podporu ochrany žurnalistiky a bezpečnosti novinářů.

¹⁶⁷ Slovensko na toto upozornění zareagovalo prohlášením, že v tomto případě bylo urychleně zahájeno policejní vyšetřování.

¹⁶⁸ Její přijetí je naplánováno do konce roku 2021. Informace poskytnuté během návštěvy země, 22. dubna 2021.

¹⁶⁹ Podle slovenských orgánů mohli novináři žádat o finanční podporu na základě stávajícího režimu zaměřeného na kulturní a kreativní odvětví.

¹⁷⁰ Článek 72 slovenské ústavy.

¹⁷¹ Článek 87 slovenské ústavy.

¹⁷² Návrh reformy byl předložen předsedovi Soudní rady, předsedovi Nejvyššího soudu, předsedovi Ústavního soudu, generální prokuratuře, veřejné ochránkyni práv a zástupcům právnických organizací.

Zúčastněné strany vyjádřily znepokojení nad tím, že o hlavních rysech reformy neproběhla široká a informovaná diskuse a že s ohledem na rozsah a význam reformy neproběhly dostatečné konzultace s Benátskou komisí¹⁷³. Zúčastněné strany zdůraznily význam toho, aby byly změny ústavy provedeny až po otevřené a dobře načasované veřejné diskusi, do níž budou zapojeny zúčastněné strany a občanská společnost v souladu s evropskými normami¹⁷⁴. Zúčastněné strany vyjádřily znepokojení rovněž v souvislosti s tím, že nebyly dostatečně zapojeny do dalších legislativních postupů¹⁷⁵, a s používáním zrychlených postupů v parlamentu i v případě právních předpisů, které nesouvisely výlučně s pandemií¹⁷⁶.

Plány na zlepšení zákonodárského procesu a posílení transparentnosti, efektivity a odpovědnosti veřejné správy oznámené v roce 2020 nebyly dosud realizovány¹⁷⁷. Nová vláda, která je ve funkci od dubna 2021, zahrnuje do svého programového prohlášení závazky předchozí vlády¹⁷⁸, které zahrnovaly zlepšení procesu přípravy a schvalování právních předpisů, posilování transparentnosti, efektivity a odpovědnosti veřejné správy a rozšíření přístupu k informacím a principu otevřeného vládnutí. Převzala rovněž závazek posílit pravomoci Nejvyššího kontrolního úřadu¹⁷⁹. Návrhy v tomto ohledu dosud nebyly předloženy a nebyly ani zahájeny konzultace se zúčastněnými stranami. Vláda připravuje pouze změnu zákona o svobodném přístupu k informacím¹⁸⁰.

Ústavní reforma výslovně stanoví, že Ústavní soud nemá pravomoc přezkoumávat ústavní zákony. V minulosti si Ústavní soud udělil pravomoc posuzovat ústavnost ústavních zákonů, kterou jednou využil na ochranu nezávislosti soudnictví¹⁸¹. Nedávná ústavní reforma (viz oddíl I) pozměnila znění ústavy tak, že Ústavnímu soudu přezkoumávat ústavnost takovýchto zákonů výslovně zakazuje. Zúčastněné strany tuto změnu kritizovaly¹⁸².

¹⁷³ Zúčastněné strany dostaly možnost se k návrhu vyjádřit během písemné veřejné konzultace, která trvala 15 pracovních dnů v průběhu letních prázdnin. Zúčastněné strany kritizovaly rovněž délku a načasování veřejné konzultace. Viz připomínky předložené v průběhu veřejné konzultace generální prokuraturou, Právnickou fakultou Univerzity Komenského v Bratislavě, Slovenskou advokátní komorou a Soudní radou, dostupné na adrese <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2020/267>; Otevřená výzva slovenských právníků, dostupná na adrese <https://pravnystat.eu/> a předložená jako příspěvek ke konzultaci se zúčastněnými stranami pro účely zprávy o právním státu 2021.

¹⁷⁴ Benátská komise (19. ledna 2010), zpráva o změně ústavy, CDL-AD(2010)001, bod 205; Benátská komise, druhé předběžné stanovisko k ústavním reformám v Arménské republice, CDL-AD(2005)016, bod 31.

¹⁷⁵ Příspěvek od organizace Via Iuris (Unie občanských svobod) ke zprávě o právním státu 2021, s. 19; příspěvek od Evropské sítě národních institucí pro lidská práva (ENNHRI) ke zprávě o právním státu 2021, s. 293.

¹⁷⁶ Příspěvek od ENNHRI ke zprávě o právním státu 2021, s. 298; příspěvek Slovenské advokátní komory ke zprávě o právním státu 2021, s. 3; informace obdržené v souvislosti s návštěvou Slovenska.

¹⁷⁷ Zpráva o právním státu 2020, kapitola o stavu právního státu na Slovensku, s. 11–13.

¹⁷⁸ Programové prohlášení vlády Slovenské republiky na období roků 2020–2024 ze dne 19. dubna 2020.

¹⁷⁹ Programové prohlášení vlády Slovenské republiky na období roků 2021–2024, s. 13–17.

¹⁸⁰ Návrh zákona č. PI/2020/146, kterým se mění a doplňuje zákon č. 211/2000 Sb., o svobodném přístupu k informacím a o změně a doplnění některých zákonů (zákon o svobodě informací), ve znění pozdějších předpisů, a kterým se mění a doplňují některé zákony.

¹⁸¹ Viz rozsudek ze dne 30. ledna 2019 ve věci PI ÚS 21/2014-96. Uvedená změna je reakcí na tento rozsudek. Informace obdržené v rámci navazujícího setkání ke zprávě o právním státu 2020.

¹⁸² Otevřená výzva slovenských právníků, dostupná na adrese <https://pravnystat.eu> a předložená jako příspěvek ke konzultaci se zúčastněnými stranami pro účely zprávy o právním státu 2021, odst. 1; viz rovněž prohlášení předsedy Ústavního soudu ze dne 3. prosince 2020 v parlamentu, v němž vyjádřil obavy z této změny a požádal poslance parlamentu, aby se nad tímto bodem dále zamysleli, dostupné na adrese <https://tv.nrsr.sk/videokanal/osoba/8/Ivan.Fiacan?id=233541>.

Ústavnost této změny byla napadena u Ústavního soudu, avšak ten v dané věci ještě nerozhodl¹⁸³.

Parlament změnil legislativu týkající se nouzového stavu tak, aby ho bylo možné prodloužit i po uplynutí 90 dnů. V době nouzového stavu pokračoval parlament ve své činnosti bez výraznějších narušení¹⁸⁴. Nouzový stav umožňuje vládě přijímat nařízení, která omezují určitá práva a svobody, jako je například svoboda pohybu¹⁸⁵. Vláda může vyhlásit nouzový stav nejvýše na 90 dnů za podmínek stanovených ústavním zákonem¹⁸⁶. Po skončení nouzového stavu, který platil od 16. března 2020 do 13. června 2020¹⁸⁷, vyhlásila vláda od 1. října 2020 nový nouzový stav. V prosinci 2020 parlament změnil příslušnou legislativu, aby vládě umožnil nouzový stav opakovaně prodloužovat o 40 dnů za podmínky, že parlament toto prodloužení musí následně schválit¹⁸⁸. Nouzový stav skončil dne 15. května 2021. Ústavní soud má pravomoc přezkoumávat ústavnost vyhlášení a prodloužení nouzového stavu¹⁸⁹. Zúčastněné strany však konstatovaly, že lhůty na takový přezkum jsou krátké¹⁹⁰. Ústavnímu soudu byla předložena žádost o posouzení ústavnosti vyhlášení nouzového stavu a jednoho z jeho prodloužení; v obou případech Ústavní soud potvrdil soulad s příslušnou legislativou¹⁹¹. Ústavní soud rovněž přezkoumal několik opatření přijatých v souvislosti s pandemií a vyjasnil otázky týkající se pravomoci obecných soudů o těchto opatřeních rozhodovat. Po následných legislativních změnách¹⁹² však byly vyjádřeny obavy, že právo na soudní přezkum některých opatření nemusí být dostatečně zaručeno¹⁹³.

Během pandemie hrály aktivní úlohu při ochraně práv občanů veřejná ochránkyně práv a Národní středisko pro lidská práva. Veřejný ochránce práv je nezávislý orgán pověřený ochranou základních práv a svobod v řízeních před orgány veřejné správy a jinými orgány veřejné moci a Národní středisko pro lidská práva je na Slovensku kompetentní národní institucí pro lidská práva a také orgánem pro rovné zacházení¹⁹⁴. Během pandemie COVID-19 zaznamenala veřejná ochránkyně práv nárůst počtu stížností téměř o 50 % i nárůst počtu žádostí veřejnosti o pokyny týkající se opatření v souvislosti s pandemií¹⁹⁵. Pracovní zátěž Národního střediska pro lidská práva byla srovnatelná s pracovní zátěží v uplynulých letech, ale obsah stížností se změnil, přičemž většina se týkala opatření v

¹⁸³ Spis č. 2879/2020.

¹⁸⁴ Poslanci parlamentu se mohli zasedání účastnit osobně s výjimkou poslanců, kteří se museli izolovat na základě opatření souvisejících s onemocněním COVID-19. Některá zasedání se konala v hybridním režimu, tj. někteří poslanci parlamentu se účastnili fyzicky a někteří prostřednictvím videokonference. Údaje od Slovenské republiky pro zprávu o právním státu 2021, s. 37.

¹⁸⁵ Ustanovení čl. 5 odst. 3 zákona č. 227/2002 o bezpečnosti státu.

¹⁸⁶ Ustanovení čl. 5 odst. 1 zákona č. 227/2002 o bezpečnosti státu.

¹⁸⁷ Zpráva o právním státu 2020, kapitola o stavu právního státu na Slovensku, s. 12.

¹⁸⁸ Ustanovení čl. 5 odst. 2 zákona č. 227/2002 o bezpečnosti státu. Parlament musí toto prodloužení schválit do 20 dnů od nabytí jeho účinnosti, jinak nouzový stav přestane platit. Prodloužení je povoleno pouze v případě, že byl nouzový stav vyhlášen v souvislosti s pandemií. Viz rovněž příspěvek od ENNHRI ke zprávě o právním státu 2021, s. 296–297.

¹⁸⁹ Ustanovení čl. 129 odst. 6 ústavy.

¹⁹⁰ Návrh musí být podán do pěti dnů ode dne vyhlášení/prodloužení a soud musí rozhodnout do deseti dnů od zahájení jednání. Ustanovení § 193 a 195 zákona č. 314/2002 o Ústavním soudu. Informace obdržené v souvislosti s návštěvou Slovenska.

¹⁹¹ Rozsudek Ústavního soudu ze dne 14. října 2020 Pl ÚS 22/2020, rozsudek Ústavního soudu ze dne 31. března 2021 Pl ÚS 2/2021.

¹⁹² Změna zákona č. 355/2007.

¹⁹³ Podání veřejné ochránkyně práv Ústavnímu soudu ze dne 10. února 2021, spis č. 268/2021, s. 26–35.

¹⁹⁴ Zpráva o právním státu 2020, kapitola o stavu právního státu na Slovensku, s. 12–13.

¹⁹⁵ Informace obdržené v souvislosti s návštěvou Slovenska.

souvislosti s pandemií¹⁹⁶. Instituce konstatovaly, že došlo k porušení v několika oblastech, jako například v případě státem nařízené karantény osob po návratu ze zahraničí, izolace některých romských osad jako celku a omezení přístupu ke zdravotní péči a práva na vzdělání¹⁹⁷.

Právní rámec podporující organizace občanské společnosti zůstává v platnosti i nadále, byly však vyjádřeny obavy v souvislosti s omezováním financování některých nevládních organizací ¹⁹⁸. Nová vláda převzala závazek pokračovat v posilování občanské společnosti¹⁹⁹. V prosinci 2020 byl zahájen provoz nového registru nevládních neziskových organizací²⁰⁰. Jedná se o jediný veřejný registr všech organizací vymezených příslušným zákonem, který funguje na Slovensku; jeho cílem je dále zlepšovat transparentnost. Zúčastněné strany vyjádřily znepokojení nad slovními útoky veřejných orgánů a politiků na aktivisty a organizace občanské společnosti²⁰¹ a nad záměrným omezováním veřejného financování organizací, které podporují rovnost žen a mužů²⁰². Fungování řady organizací občanské společnosti bylo navíc vlivem pandemie COVID-19 ztíženo a zúčastněné strany byly obzvláště znepokojeny celkovým dopadem pandemie na finanční situaci nevládních organizací²⁰³.

¹⁹⁶ Informace obdržené v souvislosti s návštěvou Slovenska.

¹⁹⁷ Výroční zpráva o činnosti veřejného ochránce práv (2020); zpráva byla dne 7. května 2021 projednána v parlamentu a bylo o ní hlasováno s výsledkem, že nebude vzata na vědomí; informace obdržené v souvislosti s návštěvou Slovenska; výroční zpráva Slovenského národního střediska pro lidská práva o dodržování lidských práv; příspěvek od ENNHRI ke zprávě o právním státu 2021, s. 309–312.

¹⁹⁸ Zpráva o právním státu 2020, kapitola o stavu právního státu na Slovensku, s. 14.

¹⁹⁹ Programové prohlášení vlády Slovenské republiky na období roků 2021–2024, s. 16–17.

²⁰⁰ Zřízení zákonem č. 346/2018 o registru nevládních neziskových organizací; tento registr je k dispozici na adrese <https://ives.minv.sk/rmno/?lang=sk>.

²⁰¹ Příspěvek od organizace Via Iuris (Unie občanských svobod) ke zprávě o právním státu 2021, s. 13–14, a příspěvek od ENNHRI ke zprávě o právním státu 2021, s. 294.

²⁰² Jedná se o to, že Ministerstvo práce, sociálních věcí a rodiny v roce 2020 přerozdělilo dotace na podporu rovnosti žen a mužů konzervativním organizacím na ochranu života, které zpravidla nejsou na otázky rovnosti žen a mužů zaměřeny. Po přijetí zákona ze dne 17. prosince 2020, kterým se mění a doplňuje zákon č. 544/2010 Sb., o dotacích, budou navíc místo rovnosti žen a mužů podporovány rovné pracovní příležitosti a organizace podporující manželství a rodinné hodnoty. Viz příspěvky ke zprávě o právním státu 2021, které poskytla Unie občanských svobod pro Evropu, s. 14, a ENNHRI, s. 294–295.

²⁰³ Navzdory úsilí vlády, která poskytla na podporu činností nevládních organizací zmírňujících důsledky pandemie COVID-19 doplňkovou podporu ve výši 1,1 milionu EUR, viz tisková zpráva Ministerstva regionálního rozvoje ze dne 12. srpna 2020: Vicepremiérka Remišová: 1,1 milionu eur na pomoc nevládním organizacím v boji s COVID-19; informace obdržené v souvislosti s návštěvou Slovenska. Viz také příspěvky od organizace Via Iuris (Unie občanských svobod) ke zprávě o právním státu 2021, s. 15–17;

Příloha I: Seznam zdrojů v abecedním pořadí*

* Seznam příspěvků obdržných v rámci konzultací ke zprávě o právním státu 2021 je k dispozici na adrese: <https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law/rule-law-mechanism/2021-rule-law-report-targeted-stakeholder-consultation>.

Aktuality.sk (2021), *NAKA opět zadržela finančníka Kvietika a několik osob ze Slovenského pozemkového fondu* (<https://www.aktuality.sk/clanok/892385/naka-opat-zadrzala-financnika-martina-kvietika>).

Centrum pro pluralitu a svobodu sdělovacích prostředků (2021). *Monitor plurality sdělovacích prostředků 2021*.

Evropská komise (2017). *Účinnost a kvalita slovenského soudního systému, hodnocení a doporučení na základě nástrojů CEPEJ*, vypracovala Komise Rady Evropy pro účinnost soudnictví, CEPEJ-COOP(2017)14.

Evropská komise (2020), *zpráva o právním státu 2021, kapitola o stavu právního státu na Slovensku*.

Evropská komise (2020). *Přezkum reformy soudní mapy ve Slovenské republice odborníky CEPEJ*, vypracovala Komise Rady Evropy pro účinnost soudnictví.

Evropská komise (2021), tisková zpráva č. 03/2021: OLAF uzavírá případy týkající se zemědělských fondů EU na Slovensku (<https://ec.europa.eu/anti-fraud/media-corner/news/21-01-2021/olaf-closes-cases-eu-agricultural-funds-slovakia-sk>).

Evropská komise (2021). *Srovnávací přehled EU o soudnictví*.

Evropská komise, *výroční studie*, vypracovala Komise Rady Evropy pro účinnost soudnictví.

Evropská síť národních institucí pro lidská práva (2021), *příspěvek ke zprávě o právním státu 2021*.

Evropská síť rad pro soudnictví (2012–2013). *Zpráva o minimálních normách pro hodnocení profesionální výkonnosti a neodvolatelnost soudců*.

Evropský soud pro lidská práva, rozsudek ze dne 15. září 2015, *Javor a Javorová*, 42360/10, stav výkonu (<http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=004-7717>).

Evropský soud pro lidská práva, rozsudek ze dne 24. července 2012, *Maxián a Maxiánová*, 44482/09, stav výkonu (<http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=004-7711>).

Evropský soud pro lidská práva, rozsudek ze dne 27. června 2017, *Ivan*, 57405/15, stav výkonu (<http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=004-47309>).

Evropský soud pro lidská práva, rozsudek ze dne 31. srpna 2018, *Balogh a další*, 35142/15, stav výkonu (<http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=004-51541>).

Evropský soud pro lidská práva, rozsudek ze dne 9. března 2021, *Bilgen v. Turecko*, 1571/07.

Generální ředitelství pro komunikaci (2019), *bleskový průzkum Eurobarometr 482: postoje podniků ke korupci v EU*.

Generální ředitelství pro komunikaci (2020), *zvláštní průzkum Eurobarometr 502: korupce*.

GRECO (2019), *čtvrté kolo hodnocení, dodatek ke druhé zprávě o stavu plnění, Slovenská republika*.

GRECO (2019), *páté kolo hodnocení – hodnotící zpráva, Slovenská republika*.

GRECO (2021), *čtvrté kolo hodnocení, druhý dodatek ke druhé zprávě o stavu plnění, Slovenská republika*.

GRECO (2021), Slovensko: GRECO vyjadřuje politování nad pomalým pokrokem při prevenci korupce poslanců, soudců a prokurátorů (<https://www.coe.int/en/web/portal/-/slovakia-greco-regrets-slow-progress-in-preventing-corruption-of-parliamentarians-judges-and-prosecutors>).

Komunikační platforma slovenských soudců a Sdružení slovenských soudců (2021), *příspěvek ke zprávě o právním státu 2021*.

Ministerstvo investic, regionálního rozvoje a informatizace Slovenské republiky (2020), tisková zpráva: *Vicepremiérka Remišová: 1,1 miliónu eur na pomoc nevládním organizáciám v boji s COVID-19* (<https://www.mirri.gov.sk/aktuality/podpredsednicka-vlady/vicepremierka-remisova-11-miliona-eur-na-pomoc-mimovladnym-organizaciam-v-boji-s-covid-19/>).

Ministerstvo spravodlnosti Slovenskej republiky, Analytické centrum (2020). *Doporučení pro tvorbu nové soudní mapy* (http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/nova_sudna_mapa_3_0_final.pdf).

Ministerstvo spravodlnosti Slovenskej republiky, Analytické centrum (2020). *Doporučení pro tvorbu nové soudní mapy* (http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/nova_sudna_mapa_3_0_final.pdf).

Ministerstvo spravodlnosti Slovenskej republiky, Analytické centrum (2020). *Reforma soudní mapy* (http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/Reforma_sudnej_mapy_na_citanie.pdf).

Ministerstvo spravodlnosti Slovenskej republiky. *Časová osa tvorby soudní mapy* (http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/20210223_Casov%C3%A1_os_Sudna_mapa_v.2.pdf).

Ministerstvo zdravotníctví Slovenskej republiky. *Rezortní protikorupční program* (<https://www.health.gov.sk/Zdroje/?/dokumenty/mzsr/rezortny-protikorupcny-program.rtf>).

OECD (2012). *Provádění Úmluvy OECD o boji proti podplácení, fáze 3: Slovenská republika*.

OECD (2014). *Provádění Úmluvy OECD o boji proti podplácení, navazující zpráva ke zprávě o fázi 3 a doporučení: Slovenská republika*.

OECD (2017). *Provádění Úmluvy OECD o boji proti podplácení, zpráva o fázi 1a: Slovenská republika*.

Poradní rada evropských soudců (2007), *stanovisko č. 10*.

Poradní rada evropských soudců (2016), *stanovisko č. 19*.

Předsednictvo Poradní rady evropských soudců (2020), *stanovisko ze dne 9. prosince 2020*, CCJE-BU(2020)3.

Přezkum provádění Úmluvy OSN proti korupci – první cyklus (2010–2015), zpráva o přezkumu ve Slovenské republice, (https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/CountryVisitFinalReports/2013_07_11_Slovakia_Final_Country_Report.pdf).

Rada Evropské unie (2020): *doporučení ze dne 20. května 2020 k národnímu programu reforem Slovenska na rok 2020 a stanovisko Rady k programu stability Slovenska z roku 2020*, COM(2020) 525 final.

Rada Evropy, Benátská komise (2013), *stanovisko k návrhu změn základního zákona o všeobecných soudech Gruzie*, CDL-AD(2013)007-e.

Rada Evropy: Benátská komise (2005), *druhé předběžné stanovisko k ústavním reformám v Arménské republice*, CDL-AD(2005)016.

Rada Evropy: Benátská komise (2010), *zpráva o změně ústavy*, CDL-AD(2010)001.

Rada Evropy: Výbor ministrů (2010), *doporučení CM/Rec(2010)12 Výboru ministrů členským státům ohledně soudců: nezávislost, účinnost a odpovědnost*.

Slovenská advokátní komora (2021), *příspěvek ke zprávě o právním státu 2021*.

Slovenská advokátní komora (2021), *tisková zpráva ze dne 23. března 2021, Předseda Slovenské advokátní komory navštívil nového generálního ředitele Sboru vězeňské a justiční stráže* (https://www.sak.sk/web/sk/cms/news/form/list/form/row/596497/_event).

Slovenské národní středisko pro lidská práva (2019). *Výroční zpráva o dodržování lidských práv* (<http://www.snslp.sk/wp-content/uploads/Sprava-o-LP-v-SR-za-rok-2020-.pdf>).

Slovenští právníci. *Otevřená výzva a příspěvek ke zprávě o právním státu 2021*, (<https://pravnystat.eu/>).

Soudní dvůr Evropské unie, rozsudek ze dne 18. května 2021, *spojené rumunské věci*, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19.

Soudní dvůr Evropské unie, rozsudek ze dne 20. dubna 2021, *Repubblika*, C-896/19.

Soudní dvůr Evropské unie, rozsudek ze dne 25. července 2018, *LM*, C-216/18 PPU.

Transparency International (2020). *Zpráva o vývozu korupce*.

Transparency International (2021). *Index vnímání korupce 2020*.

Unie občanských svobod pro Evropu (2021), *příspěvek za Evropu ke zprávě o právním státu 2021*.

Ústavní soud Slovenské republiky, rozsudek ze dne 14. října 2020, Pl ÚS 22/2020.

Ústavní soud Slovenské republiky, rozsudek ze dne 30. ledna 2019, Pl ÚS 21/2014-96.

Ústavní soud Slovenské republiky, rozsudek ze dne 31. března 2021, Pl ÚS 2/2021.

Veřejný ochránce práv (2020). *Zpráva o činnosti veřejného ochránce práv za období roku 2020* (https://www.vop.gov.sk/files/VOP_VS20_SK_1.pdf).

Vláda Slovenské republiky (2018). *Protikorupční politika Slovenské republiky na roky 2019–2023* (<https://rokovania.gov.sk/download.dat?id=588DFBA123494910A70AF18737B85A81-034BF7E75BABC88FC3A419E44DED1345>).

Vláda Slovenské republiky (2019). *Národní protikorupční program Slovenské republiky* (<https://rokovania.gov.sk/download.dat?id=F75436C4AF3C4D96AE93D60FD6BCA184-99C291B1BA87B0B9BF1E773CB8DA6BA0>).

Vláda Slovenské republiky (2020). *Výroční zpráva o činnosti veřejného ochránce práv* (https://www.vop.gov.sk/files/VOP_VS20_SK_1.pdf).

Vláda Slovenské republiky (2021), *údaje od Slovenské republiky pro zprávu o právním státu 2021*.

Vláda Slovenské republiky (2021). *Plán obnovy a odolnosti Slovenské republiky* (<https://www.planobnovy.sk/kompletny-plan-obnovy/>).

Vláda Slovenské republiky. *Plán legislativních úkolů vlády Slovenské republiky na rok 2021* (https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy?p_p_id=processDetail_WAR_portlet&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=1&processDetail_WAR_portlet&fileCooaddr=COO.2145.1000.3.4201465&p_p_id=processDetail_WAR_portlet&file=pl%C3%A1n-2021.pdf&processDetail_WAR_portlet&action=getFile).

Vláda Slovenské republiky. *Programové prohlášení na období roků 2020–2024* (<https://www.mpsr.sk/programove-vyhlasenie-vlady-slovenskej-republiky-na-obdobie-rokov-2020-2024/800-17-800-15434/>).

Vláda Slovenské republiky. *Programové prohlášení na období roků 2021–2024* (<https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=494677>).

Příloha II: Návštěva Slovenska

Útvary Komise uspořádaly v dubnu 2021 virtuální setkání s těmito účastníky:

- Sdružení soudců
- Úřad vlády – Odbor prevence korupce
- Soudci za otevřenou justici
- Soudní rada
- Liga pro lidská práva
- Ministerstvo kultury
- Ministerstvo zdravotnictví
- Ministerstvo vnitra
- Ministerstvo spravedlnosti
- Národní středisko pro lidská práva.
- Národní kriminální agentura Policejního sboru
- Partnerství pro otevřené vládnutí
- Nejvyšší státní zastupitelství
- Veřejný ochránce práv
- Slovenská advokátní komora
- Slovenská Rada pro vysílání a retransmisi
- Úřad zvláštního státního zástupce
- Nejvyšší soud
- Transparency International
- Via Iuris

* Komise se na řadě horizontálních jednání setkala rovněž s těmito organizacemi:

- Amnesty International
- Centrum pro reprodukční práva
- CIVICUS
- Unie občanských svobod pro Evropu
- Civil Society Europe
- Konference evropských církví
- EuroCommerce
- Evropské středisko pro právní záležitosti neziskového sektoru
- Evropské středisko pro svobodu tisku a sdělovacích prostředků
- Evropské občanské fórum
- Evropská federace novinářů
- Evropské partnerství pro demokracii
- Evropské fórum mládeže
- Front Line Defenders
- Human Rights House Foundation
- Human Rights Watch
- ILGA-Europe
- Mezinárodní výbor právníků
- Mezinárodní federace pro lidská práva
- Evropská síť Mezinárodní federace pro plánované rodičovství (IPPF EN)
- Mezinárodní tiskový institut
- Nizozemský helsinský výbor

- Institut evropské politiky nadace Open Society
- Philanthropy Advocacy
- Protection International
- Reportéři bez hranic
- Transparency International EU